

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlitv. (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Kmečka zveza v Št. Petru.

Prejeli smo naslednje poročilo: V nedeljo, dne 25. avgusta, popoldne se je vršila v Št. Petru na Krasu odborova seja »Kmečke zveze« za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica in Senožeče. Seje so se udeležili vsi odborniki in do 30 zaupnikov iz raznih občin. Predsednik »Kmečke zveze«, župan gospod Margon, je pozdravil zbrane može in navzočega državnega poslanca dr. Žitnika ter ga naprosil, naj pojasni razne kmečke želje glede na državno podporo vsled toče, suše, črva, pomanjkanje vode in sena, lovskih pravic itd.

Poslanec Žitnik je najprvo pojasnil razmere strank v novem državnem zboru s posebnim ozirom na kmečki stan. Splošna in enaka volivna pravica je omogočala, da dobi kmečki stan svojemu številu in bremenom za državo primerno veljavo v državnem zboru. Takoj po izvolitvi predsedstva se je osnovala v zbornici prosta agrarna ali kmečka zveza, h kateri je že prve tedne pristopilo 261 poslanec iz slovenskih, nemških in romanskih strank. Prvo veselje znamenje je torej, da so se združili v obrambo kmečkih koristi poslanci skoraj iz vseh političnih strank. Drugi za nadaljni razvoj državnoborskega delovanja ugodni pojav je, da ima danes državni zbor kmečko večino. To dejstvo nam daje upanje, da se bodo pri vseh važnih gospodarskih vprašanjih morale vpoštevati tudi koristi poljedelstva in da se proti kmetu ne bode moglo sklepati, ako ostanejo edini vsi kmečki zastopniki. Dolžnost teh poslancev in sploh prijateljev kmečkega stanu je, da branijo kmečke koristi, da se odločno upro vsim kmečkemu stanu kvarnim predlogom in da pri vsaki ugodni priliki opozarjajo vlado na rane in potrebe kmečkega stanu.

Poslanci v »Slovenskem klubu« so si razdelili delo. Vložili so že sedaj razne predloge v prosep kmečkega stanu. Te predloge bodo zagovarjali v odsekih, v katere so izvoljeni. Opozarjati pa moram, pravi poslanec, da melje državni mlin jako počasi. Narodnostni boj se tudi v novi zbornici ne boče poleg. Ta boj bode tudi v bodoče več ali manj oviral uspešno gospodarsko delo. Upajmo, da se vsaj ublaži ta boj in prične nova, boljša doba. Kakor pa hočemo z vso resno voljo in odločnostjo zagovarjati kmečke koristi, tako tudi ne bodemo prezirali trgovine, industrije in obrti.

Druga točka razgovora je bila slaba letina živil in krme vsled toče, črva in suše. Poslanec Žitnik poroča: Državni poslanci storé, kar morejo. Ako čitajo v časnikih ali dobé poročila od županstev in zasebnikov o škodah po toči in drugih uimih, vložé takoj nujne prošnje za primerno državno podporo ter še posebej posredujejo pri vladi. Tako

smo na Dunaju vložili nujne predloge na podlagi došlih nam poročil. Tudi zaradi velike škode, ki jo je letos napravil črv skoraj povsod na Kranjskem, smo vložili skupno prošnjo. Vse te prošnje je ministrstvo za notranje posle odposlalo v poročanje deželni vladi, ta pa dotičnim okrajnim glavarstvom. Kako se po tem ceni škoda, je pa znano. Nekatera okrajna glavarstva se res potrjujejo, da se po toči in drugih uimih poškodovanim posestnikom razmerno v smislu zakona odpišejo zemljiški davki in priporočajo tudi primerno državno podporo. So pa tudi glavarstva, ki bolj površno store svojo dolžnost. Večkrat zahtevajo od županstev, naj jim v smislu zakona naznanijo posamezne parcele poškodovanih zemljišč. Županstva pa tega ali ne morejo ali pa tudi nočejo storiti. Pri tem igra večkrat politično nasprotstvo žalostno vlogo. Tako poteče čas in čez tedne se škoda po toči ali povodnji več ne pozna v isti meri. Dalje obvelja večkrat izgovor, da vsled toče ni nastala beda, ki bi opravičevala državno podporo. Beda ali veliko pomanjkanje morda res ne nastane v trenutku, a se pokaže na zimo in prihodnjo pomlad. Ljudje sicer ne mró lakote, pač pa se mnogi izselijo, posestniki pa večinoma še bolj zadolže. Tako lezejo v dolgove in ginejo polagoma kmečki domovi. Vseh nas skrb pa mora biti, da rešimo kmetije gospodarskega poloma in zaprečimo rastočo splošno revščino. Istina pa je tudi, in to moramo odkrito priznati, da vsaka delitev državnih podpor napravljá okrajnim glavarstvom neverjetne sitnosti, med ljudmi pa prepire in sovraštva. Zato je tudi naravno, da večkrat zaradi teh sitnosti ali pa tudi malomarnosti zaspi vsa od poslancev pričeta akcija za podporo. In končno padejo po poslancu, da ni polomil vseh kljuk pri mero-dajnih faktorjih. Poslanec pa ni vsegaveden in ne vsemogočen.

Končno pa je tudi istina, da so običajne državne podpore le »miloščina«, ki v mnogih slučajih nima pravega haska. Prvič že cenilne komisije stanejo mnogo denarja. Drugič pa je večkrat — iz raznih vzrokov — tudi razdelitev več ko čudna. Zato že prevladuje prepričanje, naj bi se ustanovila splošna državna zavarovalnica proti uimam, ki so: toča: povodnji, suša, mrčesi, mraz, vetrovi, žled itd. Pred par leti je državni zbor dovolil vladi deset milijonov kredita za državne podpore. Za letos so dovoljeni trije milijoni. Ta denar bi se primerneje porabil, ko bi se ustanovila državna zavarovalnica ob enem z zavarovanjem živine.

Tretje važno vprašanje je dobava vode za živino in ljudi. Posebno na Krasu trpi prebivalstvo vsled pomanjkanja vode, pri tem pa tudi živinoreja in gospodarstvo sploh. Precej se je storilo zadnja leta v tem oziru. Tudi letos se delajo novi vodovodi, vodnjaki in napajališča. Čaka pa še veliko dela. Mnoge

večje vasi so sedaj ob suši brez kaplje zdrave pitne vode, ki jo morajo dovažati iz oddaljenih krajev. Sprožila se je misel, naj bi se napravil velik vodovod iz studencev pri Stranjah pod Nanosom za sosednje vasi v hrenovski župniji in na Pivki do Št. Petra in Knežaka, torej za približno 10.000 prebivalstva. Stroški bi bili res razmerno veliki, ki pa bi se razdelili na kakih trideset vasi. S tem bi se obenem ustreglo raznim prošnjam. Vprašanje je le, ali so studenci pri Stranjah dovolj močni. Deželni odbor je naročil stavbenemu uradu, da na licu mesta izmeri množino vode in si ogleda tudi izvirek Korotanšice, če bi se mogla uporabiti za nameravani vodovod.

Opomba uredništva: Minoli ponedeljek in torek si je deželni višji inženir gospod Sbrizaj, ki so ga spremljali poslanec Žitnik, župani šentpeterski, slaviški, hrenoviški in drugi domačini, ogledal izvirek Korotanšice in studence pri Stranjah. Dognal je, da dajejo štirje studenci sedaj ob suši sedem litrov vode v sekundi. Ker pa bi se za nameravani vodovod potrebovalo vsaj enajst litrov na sekundo, bi se morala vsaj za bližnje vasi uporabiti tudi voda iz Korotanšice.

Navzoči odborniki in zaupniki »Kmečke zveze« so izrazili poslancu še razne druge želje, končno pa sklenili in podpisali prošnjo na okrajno glavarstvo za državno podporo vsled toče, črva in suše. V prošnji naglašajo še posebej pomanjkanje krme, ki se pokaže pozimi na veliko škodo živinoreje. — Ti razgovori so trajali tri ure.

54. generalno zborovanje nemških katoličanov.

Profesor Mayenberg: Religija in konfesija.

Včeraj sem v naglici poročal o prvem javnem generalnem zborovanju, na katerem sta govorila profesor Mayenberg iz Lucerna in opat Norbert iz sv. Ottilije. Dvorana je bila nabito polna od tisočev, kajti Mayenberg je že od zadnjega katoliškega shoda, kjer je govoril o katoliški religiji in znanosti, znan kot sijajen govornik in tako v verstvu kakor v vseh modernih posvetnih problemih globoko izšolan duh. Grobna tišina je v dvorani vladala, ko je Mayenberg v fino izklesanem slogu razvijal problem za problemom. Žal mi je, da vsega obširnega govora ne bo moč objaviti, naj zato skiciram njega ogro-dje. Mayenberg izjava:

Religiozni čut temelji pri vsakomur, naj je njegova kulturna stopnja visoka ali nizka, na večalimenj izrazi to zavesti, da sta bistvo svetovja in našega duševnega življenja dve tajnosti, ki ju na podlagi snovnega izkustva ni moč rešiti. Bodisi fetišstvo zamorcev, bodisi

bogomodrost bramancev — vseh versko čustvovanje je težnja stopiti v živi stik z najglobljim počelom svetovja in duše, zunanjega in notranjega sveta. Nazori, da je izvor religije strah, omejenost, težnja po simbolizovanju itd., so ovrženi: celo Houston Stewart Chamberlain označuje religijo za »premostenje prepada med človekom in Božanstvom«.

Religija pa ni zgolj čustvo, kakor trdijo. Pač je res, da religija slavi svoje zmagovalce v tihi tajni delavnici čutov, toda ne sme se religija istovetiti z nejasnim čustvovanjem. V človeški psihi je med misli in čustvi ne- ločljiva zveza, oboje sodeluje pri religiji, toda prvi, moški, vstvarjajoči početnik je misel, ki oplodi čustvo. In zato je religija v prvi vrsti plod misli, jasne zavesti, določne izpovedbe: Med človekom in Božanstvom treba gotovega in stalnega razmerja. Religija je ideja, je izpovedba, torej konfesija. Kajti konfesija je: jasna in določna izpovedba notranjega prepričanja, je pričevanje o spoznani resnici. Ta ideja o razmerju med človekom in Bogom je kakor žarek, ki šele čustvovanje raz- neti in oživi. Zato že v religioznih prapočet- k'h prarodov religija ni prazno čustvo- vanje, ampak se izraža v molitvah, izpovedih, žrtvah in idejnih sestavih, čeprav primitivnih. Ako bi religioznost bila zgolj stvar čustva in bi se umstveno ne dela razložiti, potem bi religija bila le butanje penastih valov na ska- lovje večno neznane realnosti in tako brez- umno in brezvspešno početje bi svobodnih mož ne bilo vredno.

Brezkonfesionalna vera je torej nezmisel. Že naši azijski pradedovi so, kakor je to tako sijajno dokazal veliki Max Müller, imeli svoje konfesionalno verstvo, ko so molili vseočeta na nebesju.

Kaj pa krščanstvo? Ali je konfesija ali pa je po svojem bistvu, kakor hočejo moder- niki, brez- ali interkonfesionalno? Dejali so: Kristova pridiga na gori je Magna charta brezkonfesionalnosti, je program nedogma- tične religije. Je temu res tako? Ne — kajti Gospodova pridiga na gori vsebuje čisto do- ločno moralo, opirajočo se na določne nauke. Sicer pa se pridige na gori ne sme tritati iz evangeliskega konteksta in ne sme se je raz- lagati brez zveze z ostalimi nauki in živ- ljenjem Kristovim. Če te žile prerežeš, iz- krvavi krščanstvo Kristovo. In glej — že puščavnik, prorok Janez je oznanjal, da je Jezus Nazareški sodnik sveta, sodnik čez duše in jagnje Vsevišnjega, ki odjemlje svetu greh in zlo. Kakšna silna konfesija je to! In ravnotako je pridiga na gori magna charta silne morale, osnovane na dogmi cerkve, ka- tero je ravno tedaj gradil Božji arhitekt. In ni li Krist položil svoje namestništvo, silo svojega duha in moč svoje milosti Petru v roke, svojemu ljubljencu, kateremu je podelil nežne svoje ovčice v naročje, da jih vodi do

LISTEK.

Baskervillski pes.

Roman. — Angleški spisal Conan Doyle. (Dalje.)

»Ker je umrl mlajši brat Sir Charlesa neoženjen, tedaj bi prišlo posestvo na Des- monde. To so daljni sorodniki. James Des- mond je starejši duhovnik v zahodnem More- landu.«

»Hvala. Vse te posameznosti so velikega pomena. Ali ste kdaj gospoda Desmonda osebno videli?«

»Da. Prišel je enkrat obiskat Sir Char- lesa. Častljiv in pobožen mož je. Spominjam se, da se je silno branil, sprejeti od Sir Char- lesa rento, dasi mu jo je ta takorekoč vsilil.«

»In ta priprost mož bi torej podedoval Sir Charlesove stitostoe?«

»Podedoval bi zemljo, ker je družinska posest. Podedoval bi pa tudi denar, če bi se- danji posestnik ne odločil drugače, kar se- veda lahko stori popolnoma po svoji volji.«

»In ste-li že napravili oporoko, Sir Henry?«

»Ne, gospod Holmes, tega nisem napra- vil. Nisem še utegnil tega storiti, ker sem zvedel šele včeraj, kako je z vso stvarjo. Ali po mojem čutu naj bi dobil denar tisti, ki bi dobil naslov in posestvo. Kako naj posestnik zopet popravi stari blesk Baskervillecev, če nima dovolj denarja, da bi vzdržal posestvo

v dobrem stanju? Hiša, zemlja in denar mora ostati skupaj.«

»Popolnoma prav! No, Sir Henry, jaz mislim prav tako, kakor vi, da bi bilo prav, če greste takoj v Devonshire. Toda le pod enim pogojem: sami nikakor ne smete po- tovat.«

»Dr. Mortimer se pelje z menoj.«

»Ali dr. Mortimer ima svojo prakso in stanuje nekaj milj od vas. Pri najboljši volji bi vam morda ne mogel pomagati. Ne, Sir Henry, nekoga morate vzeti s sabo, zaneslji- vega moža, ki se ne bo ganil od vas.«

»Ali bi bilo morda mogoče, da bi me spremljali vi sami, gospod Holmes?«

»Če pride do krize, se bom po najboljših močeh potrudil, da bom osebno prisoten; ali umeli bode, da pri svoji razširjeni praksi ne morem za nedoločen čas oditi iz Londona, ker mi dohajajo vedno in vedno prošnje za pomoč. Ravno sedaj preti nekemu uglednemu imenu na Angleškem, da ga oblati neki ode- ruh, in le jaz morem odvrniti žalosten škand- al. Sami lahko vidite, da res ne morem na Dartsko močvirje.«

»Koga bi mi torej priporočili?«

Holmes je položil roko na svojo ramo in je rekel:

»Če bi bil pripravljen moj prijatelj, tedaj bi v stiski in nevarnosti ne mogli imeti boljšega moža ob svoji strani. Tega ne more nikdo bolj gotovo trditi, kakor jaz.«

Predlog mi je prišel popolnoma nepriča- kovano in še predno sem utegnil odgovoriti, me je že prijel Baskerville za roko, in mi jo je srčno stresel rekoč:

»To je pa res kaj prijazno od vas, gospod

doktor! Vidite kako je z menoj, in o vsej stvari, za katero se gre, veste prav toliko, kolikor jaz sam. Če hočete iti z menoj v Baskerville Hall in mi tam pomagati, vam tega ne bom nikdar pozabil.«

Pričakovanje kakih posebnih dogodkov je imelo do mene vedno neko čarobno moč, tudi mi je zelo dobro delo Holmesovo priznanje in veselje, s katerim me je baronet pozdravil kot svojega spremljevalca. Zato sem rekel:

»Z veseljem hočem iti z vami. Ne vem, kako bi mogel bolje uporabiti čas.«

»O vsem mi bode, zelo natančno poro- čali,« je rekel Holmes. Če pride kriza — da pride, to je gotovo — tedaj vam bom dal navodila, kaj morate storiti. Do sobote bo- dete pač lahko opravili svoje opravke tukaj v Londonu?«

»Ali bi bilo to gospodu dr. Watsonu prav?«

»Popolnoma.«

»Torej se snidemo, če ne dobite obvestila za drug čas, v soboto k polenajstemu vlaku na kolodvor Paddington.«

Vstala sva, da bi se poslovila, ko je Bas- kerville naenkrat triumfujoče vzkliknil, ste- kel proti kotu sobe in privlekel izpod omare rjav čevlji.

»Moj izgubljeni čevlji!« je vzkliknil.

»Da bi se vse vaše težave tako lahko rešile!« je rekel Holmes.

»Ali to je zelo čudna stvar,« je pripomnil doktor Mortimer. »Pred zajtrkom sem to sobo zelo pazljivo preiskal.

»In jaz tudi,« je rekel Baskerville, vsak kotic.«

»Prav gotovo prej ni bilo čevlja v sobi.«

»Torej ga je moral postaviti tja natakár, medtem, ko smo zajtrkovali.«

Poklicali smo Nemca, toda ta je trdil, da ne ve ničesar, in vse spraševanje ni imelo prav nikakega uspeha.

Nov dodatek k vedno daljši vrsti malih skrivnosti, ki so se nam v dveh kratkih dneh odkrile: pismo s tiskanimi črkami, črnobradi ogleduh v kočiji, izguba starega črnega in zopetna najdba novega rjavega čevlja. Hol- mes je sedel tiho v kočiji, v kateri sva se pe- ljala na Bakersko cesto; njegove naježene obrvi in ostro stisnjene poteze njegovega obraza so pričale, da njegov duh, kakor tudi moj, marljivo deluje, da bi iztuhlal teorijo, ki bi šli v njen okvir vsi dogodki današnjega dneva.

Ko sva prišla domov, je predsedel Holmes vse ostalo popoldne in še dobršen del večera zavil v debelo meglo tobakovega dima glo- boko zamišljen.

Neposredno, predno sva se vsedla k jedi, sta prišli dve brzojavki. Ena se je glasila:

»Pravkar zvedel, da je Barrymore v Bas- kerville Hall, Baskerville.«

Druga je javljala:

»Kakor naročeno preiskal vseh triindvaj- set hotelov, izrezanega lista »Times« žalibog ni dobil. — Cartwright.«

»Tu sta se pretrgali dve moji niti, Wat- son! Nič pa ne poostri duha bolj, kakor slučaj kjer se noče nič posrečiti. Gledati morava po kakem drugem sledu.«

»Še izvoščeka imava, ki je vozil ogle- duha.«

»Seveda. Brzojavil sem na centralo za

konca vekov, do prenovitve svetovja, ko bo Bog vse v vsem? To je jasen dokaz, da je krščanstvo Kristovo konfesionalno. Magna charta naše konfesije je Kristovo življenje samo in njegov evangelij! (Bravo-klici in ploskanje.)

S to konfesijo je šel Peter v Rim, kar niti moderna protestantska znanost ne taji več. Opozarjam v tem oziru na govor Harnackov 27. januarja t. l. Tako je šla katoliška konfesija skozi zgodovino. Seveda treba ločiti med konfesijo in državnopravnimi, cerkvenopravnimi, splošnokulturnimi in občečloveškimi pojavi in načeli, ki konfesijo spremljajo, toda katoliška konfesija sama je evolucija evangelija, ne pa njega izprememba, kakor meni Loisy. Kaj sledi iz tega? Za nas to, da verujemo v sinu Božjega in nadaljevanje njegovega življenja, njegove moči in rasti v cerkvi, ki je njegovo mistično telo in se vedno izpopolnjuje. Tej cerkvi priznavamo pravico versko resnico varovati, zmote pa obsoljati po koncilijih, naredbah in silabih. To je konsekvence iz naše veroizpovedi.

Ali nas to konfesionalno stališče zakrknje nasproti različnim teološkim strujam v našem lastnem taboru? Ne — nikoli ne! Priznavamo vse dobro na mojih, ki v silnem, a neurejenem poletu svojih misli, v svoji ženitarnosti, ki pa ne pozna meje in harmoničnosti, branijo versko resnico, pa zaidejo. Pripravljamo jih, ljubce jih razumevamo, spoštujemo, a to kar so zagrešili, moramo popraviti! Kajti cerkev je in bo edina vodnica k resnici. Tudi nasproti modernemu svetu naša konfesija ne gradi nobene neprodne stene. S brezverstvom seveda ne bomo sklepali nobenih kompromisov. Kjer pa na modroslovnem, verskofilozofičnem in naravoslovnem polju vidimo pošteno težnjo prodreti iz omejene natornosti in materialnega izkustva do nadnaravnih problemov, tam vsakemu poštenemu raziskovalcu in naj je tudi druge konfesije, podamo roko.

Ravnataksno je naše razmerje do protestantov. Katoliška cerkev se ne imenuje cerkev Kristova zato, da bi s tem hotela povdariti svoje nasprotstvo do protestantske veroizpovedi, ampak zato, ker hoče povdarjati, da je skozi vse veke bila zgodovinsko, kulturalno in hierarhično združena s Kristom. Če molimo: Jaz verujem v sveto katoliško cerkev, ni to nobena polemika, ampak prastara, pozitivna in irenična izpoved. Zato katoličani ne priganjajo drugovercev protestantov v katoliško cerkev s silo, pozdravljajo pa z veseljem konvertite. Priznavamo vse, kar protestanti krščanskega mislijo, delajo in store. Protestanta ne smatramo kot odpadnike, ampak kot sokrščenega, ki je to, kar je v dobri veri. Rajši se oziramo na to, kar nam je skupno, kot na to, kar nas loči. Veseli nas, da dandanes lahko v mnogokaterem oziru skupno delamo s protestanti, kar se tiče verske in kulturne izobrazbe ljudstva. Če bodo protestantski krogi, kakor se je to dogodilo pred kratkim, priznavali in z veseljem kazali na našo cerkev, da je nepotvarjena ohranila izpogočila krščanstva in če bo njihova bibliška kritika vedno bolj priznavala pristnost evangelijev, kar se dandanes že godi, potem bo mogoče začeti veliko združevalno gibanje, o katerem je Harnack govoril januarja t. l. O, da bi le prišel kmalu čas, ko bomo lahko skupno delali s tistimi protestanti, ki še verujejo v osebnega Boga in Krista! (Viharno odobravanje.)

Krasno je nato govornik osvetlil, kako se katoliška konfesija ne izgubi v politiki, da silno vpliva nanjo, ker zagovarja religiozno svobodo posameznika in pravice cerkve v obče v parlamentarni zakonodaji. Vzlic temu verstvo ni identično s politiko, kakor tudi politika ne sme biti konfesionalna. Kakor pa ne obstoji politični katolicizem, tako pa je tudi izključno »religiozni katolicizem« ne smisel, kajti javnost in svoboda veroizpovedi se mora ščititi in braniti potom političnega delovanja.

Nadškof Abert se ginjeno zahvali govorniku. Vse mu čestita. Navzoči mu priredijo prisrčno ovacijo.

Misijoni.

Opat Norbert svetootilski, ki za Mayenbergom nastopi, slika večje žalostne razmere med pogani. Med njimi vlada večna lakota, hitro umirajo, si v boleznih ne morejo pomagati. Rodbine ni, kajti mnogoženstvo in nprava perversnost uničuje vsako prisrčno vez. Žena je sužnja, ki na polju dela, mož cel dan pije žganje in leži v senci. Višjih idej in teženj ni. Težavno je zato misionsko delo. Najprej treba zamorca nasititi, ga odvaditi pijake, zdraviti ga, navaditi ga dela, učiti ga pisati in brati. Delovanje misijonarja v kolonijah je zares krščansko-socialno. (Burno odobravanje). Nekateri hočejo seveda kolonizirati na podlagi moderne kulture. Kako brezvspešno delo! Znani so še iz zadnjega časa prežalostni slučaj iz nemških kolonij, ko so tam kultivirali zamorce »nadljudje« Nietzschejeve vrste. Zamorce so krvavo tepili, njihove žene in dekleta onečaščali. V naši Nemčiji sami so pa vstale žene emancipanke in pisale, da za Afriko velja za Evropa drugačna morala. — Drugače za misijonarjem. Zamorec ga ljubi kakor svojega očeta. Zamorec šele vsled vpliva misijonarjevega postane sposoben za družbo, postane kolonialni vojak, policist, najemnik itd. Govornik pozivlja navdušeno navzoče, da podpirajo misijone. Konča kakor nekoč Bernard, ko je klical na križarsko vojsko: Deus lo volt! Bog hoče!

Drugo sklepajoče generalno zborovanje. Kitajska cerkev.

Priporoča se vsem katoličanom, naj podpirajo misijonsko družbo katoliških žen. Sklene se soglasno, da bodi prihodnji katoliški shod v Düsseldorfu, l. 1909, pa Münster. Predlog o izpremembi pravil katoliških shodov ne pride v pretes, ker je to itak na dnevnem redu osrednjega odbora. Misijonski škof iz Kitajske Henninghaus interesantno slika kulturne in politične razmere Kitajske ter ondoto reformno gibanje. Sprejme se predlog, da naj se vsem katoličanom priporoča vstopiti v karitativno zvezo ter v karitativne dijecezanke organizacije. Vsako leto se naj vrši posebni karitativni poučni tečaj. Sprejme se predlog, da naj se katoliški dijaški mladini priporoča vstopiti v Vincencijevo družbo, katere delo je izredno plodonosno. Sprejme se predlog, da se ustanovijo po deželi učni tečaji za usmiljenke. — Izvajanja misijonskega škofa Henninghaus so bila najzanimivejša točka tega zborovanja. Popisal je velike reforme, ki so se zadnja leta izvršile na Kitajskem. Pošta je urejena, ravnatoko železnice, brzojav, časnikarstvo je veliko in razširjeno, izdali so se novi učni redi, reformiralo uradništvo. Jaz n. pr. pravi Henninghaus, sem se pred kratkim menil z najvišjimi uradniki v južnem Šantungu o parlamentarizmu, strankah, anarhizmu, o potrebi vere in morale itd. Mnogo uradnikov je študiralo v Berlinu. Katoliška cerkev na Kitajskem se mora tega reformnega gibanja udeležiti in pomagati! (Odobravanje.) Seveda težave so velike. Na Kitajskem je 1200 protestantskih misijonarjev. Iz Japonske uvažajo racionalizem. Vzlic temu krasno procvita katoliška cerkev. Pred 25 leti n. pr. je v južnem Šantungu bilo 12 milijonov poganov in 150 kristjanov! Danes imajo 40.000 kristjanov in vsako leto naraste njihovo število za 4000. Misijonarjev je 70, med njimi 30 domačinov. Katehetov in katehetinj je 700, velikih cerkev 15, malih 400, molivnic 500. (Viharno odobravanje.) Domačini nam niso več sovražni. Ako se postavimo reformam na čelo, postali bomo odločiven faktor. (Ploskanje.)

TRETJI DAN.

Drugo javno zborovanje.

Dvorana nabito polna. Galerija dam napolnjena do zadnjega kotička. Dasi je vročina velika, je vse pozorno in mirno kakor

v cerkvi. Posebno mnogo je dijakov, kajti danes govori njihov ljubljene, vseučiliški profesor dr. Spahn iz Strassburga. Njegov tema je:

Katolicizem in vseučilišča.

Govornik izvaja — jaz le nakratko skiciram — sledeče: Dzdaj so bili na naših generalnih shodih na površju socialni problemi. Na prihodnjih katoliških zborovanjih bodo — in menim, da se ne motim — prodrla vprašanja o izobrazbi in svetovnem naziranju, vzgojenem v šolah, kajti organizacija naših šol in izobraževanja bo v celi državi kmalu prišla na dnevni red. Šlo se bo za dve vprašanji: Ali se naša šola lahko iznebi vpliva krščanstva in ali zamore šola našemu naraščanju podati svetovno naziranje, ki povzdigne duha in izobrazbi značaj. Glavni boj se bo bil na polju ljudske šole. Moja naloga pa je ogledati si kakšen vpliv ima na svetovno naziranje narodovo vseučilišče.

Res je, da so se vseučilišča izrabljala tuptam proti katoličanom. Toda temu je lahko odpomoči, ako katoličani skrbé, da se na vseučiliških nastani vedno večji katoliški dijaški in profesorski naraščaj. Vseučilišča sama na sebi pa moramo podpirati. Izven vseučilišča je danes nemogoče pregledati vse, kar se je na polju znanstvenega izkustva naredilo, koliko in v kateri meri pospešil kulturni napredek vsega človeštva. Posebno pa je vseučilišče naravno torišče za krščanskega apologeta, ki mora obvladati vsaj pozitivne rezultate skoro vseh znanosti, zveze med njimi in mora na njihovi podlagi svojo svetovno misel zagovarjati. Ko je neki nemški teolog Leonu XIII. razložil, kako na nemških vseučiliških vse fakultete drugo na drugo vplivajo, kakor da bi vse bile eno organsko se razvijajoče telo, so se sv. Očetu zablskale njegove lepe oči in dejal je, da šele sedaj razume, kako da na Nemškem toliko laikov vspešno deluje v javnosti za katoliško misel.

Tudi je res, da so vseučilišča mnogokrat zašla. Nekaj profesorjev je bilo, ki so se zagrizli v svoje specialne študije, postali slepi in gluhi za vse, kar se dviga nad tvarjo in so rezultate svojih specialističnih izkušenj iz svojih sob in učilnic zanesli v popularni obliki med maso. Toda dolgo niso uspevali. Čut za čast in vestnost nemških vseučilišč ni dopustila, da bi posamezni profesorji to, kar nikakor ni bilo dognano, podali ljudstvu kot gotovo dejstvo. Vseučilišča so se spomnila, da so ona vedno delala proti napolnzanstvu in tako se je zgodilo, da Haeckel ni mogel v Nemčiji vsptati. Prišli so Loofs, Reinke, Paulsen, Eucken, Wundt in so polovičarstvo Haecklovo ubili. Mnogo vseučilišč — priznavam — nemškega ljudstva ne vodi k popolni resnici, toda vedno v duhu poštenega truda in iskanja resnice. Pomnimo, da so vseučilišča brez izjeme plod srednjeveške težnje po enotnem naziranju o svetu, da so cvet, ki je pogljal na krščanskih tleh — univerzitetes litterarum! Kdo je postal svojčas središče katoliške protireformacije? Vseučilišča! Vzglej je wirtsburška Alma Julia. (Bravo-klici.) In ko je doba takozvane »prosvetljenosti« v 18. stoletju pretela zastrupiti krščanski živel v Nemčiji, ko je celo veliki del duhovščine bil pod vplivom volterjanstva, se je vzdignil na monakovskem vseučilišču velikan duha Josip Görres, poleg njega pa Döllinger, ki sta janzenistovski prosvetljenosti storila konec. Ali naj posebič navajamo, koliko so od l. 1830—1870 in naprej storili za svobodo krščanske zavesti znameniti krščanski historiki, ki so delovali na naših vseučiliščih?

Kaj naj torej storimo z ozirom na vseučiliščno vprašanje? Podpirati nam je treba naše teološke fakultete, podpirati pa tudi vsa prizadevanja, ki v krščanskem duhu delajo na to, da prodre na univerzah univerzalizem. Treba je, da podpiramo Görresovo družbo, v kateri so zbrani naši najprosvetlenejši duhovci, družbo Alberta Velikega, naša založništva itd. Predvsem pa morajo naši časniki več časa posvetiti vprašanjem svetovnega naziranja! Le pogledite liberalno ča-

sopisje, ki znanost izrablja za svoje namene. Ako si priborimo na vseučiliščih ugledno mesto, potem nam na ljudski šoli tudi nasprotovati ne bodo mogli. Ideal nemških katoličanov je: Iz moči katoliške misli in sile katoliškega navdušenja udeležiti se vsega kulturnega gibanja nemškega naroda na vseh poljih, braniti vse dobro in ohraniti ter pripraviti tla za nove kali dobrega. (Živahno odobravanje in dolgotrajno ploskanje.)

Katoličanstvo in ljudsko šolstvo.

Nato govori rektor Hermann Brück o gori označeni temi. Izvaja: Čigar je šola, tega je bodočnost narodova. Ni čuda, da zdaj Italija, Angleška, Avstrija, Francoska in Nemčija stojijo ali se bližajo znamenju boja med šolo in verstvom, oziroma med šolsko upravo in katoličani. Katoličani in tudi verni protestanti stojijo na stališču, da treba človeški zarod vzgajati tako, da si je svest svojega nadsvetovnega izvora, kar se duše tiče, svoje neumrčnosti in bogapodobnosti, dočim taji brezverstvo vsako smer in vsak cilj do večnega prapočela. Tu je kompromis nemogoč. La ška šola — l' école laïque pravi, da mora šola podajati zgolj pozitivno znanje in priročnosti za praktično življenje. Mi pa smo trdnega prepričanja, da, kakor je namen človekov Boga ljubiti, mu služiti in se mu tako vedno bolj približati, se mora tudi otroka v šoli na ta cilj opozarjati in ga nanj naravnati. Ne zametamo praktičnih znanosti, protestiramo pa, da bi se pod krinko izkustvenih ved že v ljudski šoli vgnezdil ateizem. (Burno odobravanje.) Mi katoliški učitelji, ki nas je ogromna četa, bomo tak atentat na šolo preprečili! (Bravo-klici.) Zagovorniki laiške šole hočejo otroku slikati vsa verstva in mu dati na izbero, da si najboljšo izbere, kar je pa fantastični nesmisel. Govornik nato opisuje, kako brezuspešno je takozvano nedogmatičsko poučevanje v krščanskem nauku in »civilna« morala. Opisuje nato delovanje katoliških učiteljskih društev v Nemčiji, katerim n. pr. v Prusiji pripada devet desetih katoliškega učiteljstva in ki so obvarovala Nemčijo pred francoskimi šolskimi razmerami. Pozivlja vse katoličane, da učiteljska društva podpirajo. (Veliko odobravanje.)

Skrh za zanemarljeno mladino.

Župnik Bartels, ki je v svojem šestipolletnem pastirjevanju v dijecezi Paderborn 1120 otrok oddal usmiljenim poštenim rodbinam v nadomestno oskrbo, je govoril o cerkvenem notranjem življenju v Nemčiji. Omejil se je na vzgojo. V Paderbornu sta dve vzgojevalni društvi: Katoliško in protestantsko. Tem država prepušča zanemarljeno otroke. V zavodih se vzgajajo ti reveži do šestega leta, potem pa dajo na vzgojo usmiljenim dobrim rodbinam. Vsako leto je v zavodu 300 do 400 takih otrok. Statistika je sledeča: Na Westfalskem je vsako leto 745 zanemarjenih otrok v nadomestni vzgoji, na Porenskem 1073, v Berlinu 666, v celi Prusiji 6636. V prvih petih letih, odkar obstoja ta nadomestno-vzgojevalna postava, je v celi Prusiji bilo 33.600 mladoletnih otrok na ta način vzgoje potrebnih. Koliko gorja! Mnogo teh otrok pohaja od nevernih, ločenih in nemoralnih rodbin. Duhovništva je v velikih mestih premalo, da bi temu odpomoglo. Treba zato organizirati laiške pomoči. Zato podpirajmo vsi Bonificijevo družbo, ki skrbi za dušno pastirstvo v velikih mestih in med protestanti ter tudi gradi zasebne konfesionalne šole. Veliko je že storilo to društvo, še več bo, ako vsi vstanemo in se vsi zanj zavzamemo! (Odobravanje.)

Katoliško časopisje.

Obenem s shodom je zborovalo bavarsko tiskovno društvo. Navzoč je bil tudi škof ljubljanski dr. Jeglič. Predsednik baron von Frankenstein je škofa prisrčno pozdravil, ker je s svojim obiskom dokazal, kako zelo pri srcu mu je časopisje. Na Bavarskem je med 1000 časniki 200 odločno katoliških. Bavarsko tiskovno društvo ima 10.000 članov. Vz-

izvoščke, naj mi naznanijo ime in stanovanje onega voznika... Ne čudil bi se, če bi tukaj ne dobila odgovora na moje vprašanje.

V tem trenutku je pozvonilo in to znamenje je pomenilo še nekaj boljšega, kakor odgovor, kajti vrata so se odprla in v sobo je stopil čokat mož, očitno kočijaž sam.

»Od urada sem dobil naznanilo,« je rekel, »da povprašuje po meni neki gospod, ki stane tukaj v Bakerski cesti. Že sedem let vozim svojo kočijo in še nikoli nisem imel nobene tožbe. Zato pridem naravnost iz hleva in vas vprašam iz oči v oči, kaj imate zoper mene.«

»Prav ničesar nimam zoper vas, dobri mož,« je rekel Holmes. »Nasprotno, pol soverignega imam za vas, če mi odgovorite jasno in razločno na moja vprašanja.«

»No, imel sem prav dober dan in vse je šlo lepo!« je rekel kočijaž režeč se. »Kaj bi radi vedeli, gospod?«

»Najprej vaše ime in stanovanje za slučaj, da bi vas kdaj pozneje potreboval.«

»John Clayton, Turpay Street št. 3, v Borough. Moja kočija spada k Shipley-jevemu voznemu podjetju, tik pri kolodvoru Waterloo.«

Sherlock Holmes si je zapisal naslov in je nadaljeval:

»No, Clayton, povejte mi vse, kar veste o možu, ki je čakal danes ob desetih v vaši kočiji tik pred mojo hišo in ki ste ga peljali nato po Regentski cesti za dvema gospodoma.«

Mož je bil presenečen in nekoliko v zadregi.

»No,« je rekel, ko je nekoliko premišljal, »to bi pač ne imelo pomena, če bi vam

pravl povesti. Saj jih gotovo sami več veste, kakor jaz. Stvar je ta: Gospod mi je rekel, da je detektiv in da ne smem nikomur ničesar o njem pripovedovati.«

»Dragi moj, gre se za silno resno stvar, in v prav neprijetno klesče bi lahko prišli, če bi mi izkušali kaj prkrivati. Pravite, da vam je vaš vozni gost rekel, da je detektiv?«

»Da, tako je rekel.«

»Kdaj je to rekel?«

»Ko je odhajal.«

»Ali je rekel sicer še kaj?«

»Da, imenoval je svoje ime.«

Holmes me je pogledal in ta njegov pogled je bil poln trumfa; rekel je:

»O svoje ime je imenoval — res? To je bilo zelo neprevidno. Kako se je imenoval?«

»Imenoval se je,« je rekel izvošček, »Sherlock Holmes.«

Nikdar še nisem videl svojega prijatelja tako osupljenega, kakor po teh besedah izvoščekovih. Trenutek je sedel brez besed. Nato se je pa zakrohotal prav od srca in je zaklical:

»Imenitno, Watson, imenitno! Tu sem pa naletel na ostrino, ki je prav tako hitra in spretna, kakor moja. Ta mož mi je dal za enkrat prav imenitno pod nos. Njegovo ime je bilo torej Sherlock Holmes, pravite?«

»Da, gospod, tako je bilo ime gospodu.«

»Izvrstno! Povejte mi, kako ste se sešli z njim in vse, kar se je prigodilo!«

»O poldesetih me je nagovoril na Trafalgar Square. Rekel je, da je detektiv in mi je ponudil dve guineji, če bom storil cel dan, kar bo hotel in če ne bom nič vpraševal. Seveda sem se poprijel tega z obema rokama. Najprej sva se peljala pred Northum-

berland-Hotel in sva tam čakala, dokler ni sta prišla iz hotela dva gospoda ki sta stopila v neko kočijo na postajališču. Peljala sva se za njunim vozom, dokler se ni ustavil tukaj nekje v bližini.«

»Tu pred mojimi vratmi,« mu je segel Holmes v besedo.

»No, tega ne morem ravno tako natančno povedati, ali gospod, ki sem ga vozil, je na vsak način dobro vedel, kako in kaj. Nekoliko dalje tja doli sva zopet čakala pol drugo uro. Potem sta prišla onadva gospoda mimo naju; hodila sta peš, midva sva se pa peljala za njima tja doli po Bakerski cesti in potem...«

»Že vem,« je rekel Holmes.

»... da sva prevozila približno tri četrtine Regentske ceste. Tu pa je gospod nankrat odprl vrata na krovu kočije in mi zaklical, naj peljem, kar najhitreje mogoče, naravnost na kolodvor Waterloo. Udaril sem po svojem kljusetu in še prej kot v desetih minutah sva bila tam. Plačal mi je moji dve guineji v rumenem zlatu in je odšel na kolodvor. Še enkrat pa se je obrnil in rekel: »Morda vas zanima slišati, da ste vozili Sherlocka Holmesa.« — Na tak način sem zvedel njegovo ime.«

»Razumem. In dalje niste slišali in videli ničesar več o njem?«

»Ničesar več, odkar je stopil v kolodvorsko poslopje.«

»In ali bi mi ne mogli gospoda Sherlocka Holmesa morda nekoliko popisati?«

Kočijaž se je popraskal za ušesom.

»Hm, pravzaprav ni bil gospod tak, da bi ga mogel lahko popisati. Cenl bi ga na kakih štirideset let; bil je srednje velik, tako dve,

tri cole manjši nego vi. Oblečen je bil strašno fino in pa črno brado ima, ki je spodaj široko pristrizena, v obraz je pa blede. Več ne vem povedati o njem.«

»Kakšne barve ima oči?«

»Ne, tega pa res ne vem.«

»In sicer se res ne morete spomniti na nič več?«

»Ne, gospod, to je vse.«

»No, tu je vašega pol soverignega in še pol vas čaka, če boste mogli kaj novega sporočiti. Lahko noč!«

John Clayton je odšel skozi vrata poln notranjega zadovoljstva in Holmes se je obrnil proti meni z ramama skomizgajoč in krog ustnic mu je igral nekako pomilovalen nasmešek; rekel je:

»Snap! Tretja nit je pretrgana in zopet smo pri začetku. Lump zviti! Poznal je mojo hišno številko, vedel je, da me je Sir Henry Baskerville vprašal za svet, in na Regentski cesti je uganil, kdo da sem. Potem se je domislil, da sem si skoro gotovo zapomnil številko njegove kočije in da bom lahko prišel do kočijaža, zato mi je poslal ta nesramen pozdrav. Rečem ti, Watson, opravi mi zvezo z nasprotnikom, ki je vreden najine ostrine. V Londonu me je naredil »mat«, Upati hočem, da boš imel ti v Devonshire več sreče. Ali nekoliko težko mi je.

»Kaj pa?«

»Da te pošiljam tja. Stvar je grda, Watson, grda in nevarna, in kolikor več zvem o njej, tem manj mi ugaia. Da, moj dragi, smejal se boš morda, ali moja beseda, da bom vesel, če te bom imel zopet zdravega in vselega tukaj na Bakerski cesti. (Dalje.)

držuje 25 bralnih društev in 70 ljudskih knjižnic. Došla sta na to zborovanje tudi eichstättski in würzburgski škof. Obravnavalo se je za tem o važnih vprašanih organizacije katoliškega tiska.

Knezoškof Jeglič med katoliškimi dijaki.

V ponedeljek so zborovala in imela slavnostne komerze v Würzburgu sledeča dijaška društva: Akademsko Pijevo društvo za vso Nemčijo, Zveza katoliških nemških dijaških društev, Kartel katoliških južnonemških dijaških društev in znanstveno katoliško dijaško društvo »Unitas«. Slednjega slavnostnega komerza so se udeležili vsi na katoliškem shodu navzoči škofi, predvsem knezoškof ljubljanski, ki je svojčas, ko je v Würzburgu študiral, bil član dijaškega društva »Unitas«. Knezoškof je diake prsrčno nagovoril, jih očetovsko opominjal, naj ostanejo svojim načelom zvesti in se tudi v življenju izkažejo za odločne katoliške moše. Živahno odobravanje je sledilo prisrčnim besedam.

Pozdravi.

Brzjavni in pismeni, zelo dolgi in izredno prisrčni brzjavci je shodu poslal sveti Oče, potem cesar Viljem II., princ-regent Luitpold bavarski, knez Löwenstein, bivši državnozborni predsednik grof Ballestrem, dr. Lu-egeer in nebroj drugih. Ko je predsednik prebral brzjavno pozdrav dr. Lu-egeerjev, so vsi navzoči živahno jeli aklamirati. Predsednik je zrazil željo, da naj Bog vrlenu bojevniku za krščansko ljudstvo kmalu zopet podeli popolno zdravje. Pri tem se je marsikomu porosilo oko.

ČETRTI DAN.

Würzburg, 28. avg.

Veličastno zborovanje nemškega »Ljudskega društva«. — Govor ljubljanskega knezoškofa.

Nepregledna množica odlčnih gospodov, dam, preprosti mož, dijakov in delavcev napolnjuje slavnostno dvorano. Zborovanje odprvi prvi predsednik »Ljudskega društva« (Volksvereiner für das katholische Deutschland; krajšal bom V. V.), tovarnar Brandts. Izvaja: V. V. ima danes 565.700 članov. Potem ko v vznesenih besedah povdarja, kako je V. V. preprečil, da na Nemškem niso nastopile francoske razmere, poda sledečo zanimivo statistiko te najsilnejše nemške katoliške organizacije za leto 1906/07:

Člani: Koncem junija 1907 je štel V. V. 565.700 članov, koncem junija 1906 je štel 510.000, torej znaša pr.rastek v enem letu 55.700.

Organizacijsko delo: Načelstvo V. V., ki šteje 33 članov, in od načelstva izvoljeno podnačelstvo 9 članov izdeluje delavni program V. V. Centralno vodstvo je v München-Gladbachu. Nastavljenih je tu 33 literarno delavnih uradnikov in 32 uslužbenec v ekspeditu. Vsaka posamezna dijeceza ali okraj ima svojega zastopnika, ki se z načelstvom vsako leto snide na skupno konferenco. Zastopniki organizirajo svoje zaupnike. Zaupnikov je 18.000. Ti so hrbitišče V. V. Ti ga najbolj razširijo.

Delavni program. Namen V. V. je socialna in apologetična izobrazba ljudstva. Uči člane, kako naj se izvedejo socialne in kulturne reforme, postavodaja, zadružništvo itd. V. V. ustanavlja in podpira nove organizacije, jim pa potem pusti popolno avtonomijo.

Tisk. Leta 1906/07 se je razširilo glasilo V. V. v 4.675.000 izvodih, dva letaka v 11.763.800 izvodih itd. Vseh knjig, letakov, korespondenc in revij se je od 1. julija 1906 do 30. junija 1907 razposlalo 19.722.564 eksemplarov. Odkar obstoji V. V., je razposlal 94.250.304 tiskovin. Vse tiskovine se bavijo s praktičnimi aktualnimi vprašanji. Celo socialna demokracija jih hvali in cení. Največ pripomorejo do izobrazbe ljudstva.

Socialni kurzi. Od 1892 do 1900 je bilo osem socialnih kurzov po osem do štiriinajst dni. Od 1900 do 1907 se je vršil vsakoletni osemdnevni socialni kurz. Od 1907 počenši se bo vršil vsakoletni počitniški tečaj v M.-Gladbachu in se bo osem dni predaval o sociologiji, osem pa o državnih vedah. Tudi po deželi so organizirani taki tečaji. V M.-Gladbachu se povrh tega vršijo še narodnogospodarski, rokodelski, trgovski tečaji. Udeležba brezplačna. — Drugod so organizirane socialne konference in socialna učna omizja, katera prirejajo posebno akademiki.

Knjižnica. Socialna in apologetična knjižnica (14.000 knjig in brošur) posoja brezplačno knjige, brošure in pravila itd. članom V. V. za večtedensko uporabo. 1906/07 se je izposodilo 7550 knjig.

Shodi in drugo. Shodov V. V. je bilo 2500. Dalo se je nekaj ustanov in podpor nekatrim laikom in duhovnikom, ki so šli študirat narodno ekonomijo. 44 delavskim tajništvom se je podelila podpora.

Generalni direktor dr. P.eper v obširnem govoru komentira to sijajno poročilo. Pove v stvarnem govoru tehniko in metodo podrobnega socialnega vzgojevalnega dela V. V. ki pa posleduje predvsem realno politiko. Izkuša današnje razmere razumeti, kakoršne so, se jim prilagoditi, da jih potem na ta način obvlada. Najprej V. V. vcepi v ljudstvo misel, da se nahajamo danes v času največjih gospodarskih, socialnih, političnih in verskih sprememb. Kmet se mora seznaniti z zemljiškimi cenami, delavskimi plačami, sploh s celim svetovnim trgom, ako hoče izhajati. Manjka mu delavskih moči. Mesto narašča. Rokodelec se mora boriti z veliko industrij, mali trgovec z velikimi blagovnimi skladišči, konsumnimi napravami itd. Izpreminja se delavska pogodba, ki stremi za tem, da postane

delavec poleg delodajavca enakopraven gospodarski činitelj. Započenja se obširna komunalna socialna politika; strokovna društva in pridobinske zadruge naraščajo, na drugi strani pa karteli, kar provzroča velike boje. Kar se tiče verskega razmerja, se morajo katoličani organizirati, da v času raztočnega narodnega bogastva družabno in ekonomsko ne zastanejo za drugimi. Katoličani ne bodo svojega stalšča obdržali in napredovali samo s pomočjo teoretičnega znanstvenega dela, ampak tudi predvsem s socialnim in kulturnim pridobinskim bojem z drugoverci in brezverci.

Treba je torej najprej prenovitve, reforme vsega socialnega mišljenja našega ljudstva. Ako naši kmeti, rokodelci, delavci ne bodo razumeli novih izpremenjenih razmer, novega razvoja, jim ne država, ne občina, ne naše organizacije ne bodo mogle pomagati. Ravnotako mora delodajavec razumeti pot, po katerem pride s svojim delavcem najlažje do socialne poravnave. Torej nova socialna izobrazba ljudstva! Prvo, kar je ljudstvu v tem oziru treba, je to, da ve samo o sebi odločiti, da ima čut odgovornosti! V tem leži največja ovira socialne reforme, da je ljudem lastna organizacija neugodna, ker jim nalaga dolžnosti. Ta ali oni se noče zato organizirati, ker bi moral potem konkurirati, jeti napredovati, poiskati si novih virov, da zopet vcvete njegova obrt ali pa ker bi moral svoj doček deliti z drugim, napredujočim stanom. Duševne čistosti ni, podjetnosti ni, ni želje po napredku in čuta odgovornosti. Hvala Bogu, da je tega malo. Stavim vam za vzgled naše krščansko-narodno delavstvo, iz katerega kar kipi življenje in delavnost! Ti zares želijo socialno se izobraziti in se tudi povzdigniti do gospodarsko boljšega stališča. Kaj je torej namen V. V.? Pokazati s praktičnim delom, s tem, da z organizirano silo povzdignemo delavnost katoliškega ljudstva na gospodarskem, političnem, znanstvenem in umetniškem polju, da je krščanstvo velikan-ska kulturna sila v modernem veku. Vel kan-sko navdušenje in odobravanje je sledilo temu najstvarnejšemu govoru, kar jih je na katoliškem shodu bilo.

Nato je profesor Roselli iz Florencije poročal kratko o italijanskem Ljudskem Društvu, ki se je ondi pred kratkim ustanovilo. Po osmih mesecih je imelo 500.000 članov in je razdalo že dva milijona tiskovin. (Bravo-klici!) Upam, da bom na prihodnjem nemškem katoliškem shodu lahko poročal, da štejemo 100.000 članov. (Odobranje.)

Govor knezoškofa dr. Jegliča.

Skrb nemških duhovnikov za naše slovenske izseljence.

Burno in z velikanskim oduševljenjem od nebrojne množice navzočih sprejet, je nato govoril ljubljanski knezoškof dr. Jeglič o vtisih, ki ga je nanj napravil würzburgski katoliški shod in o verskem življenju v ljubljanski dijecezi. Izvajal je večkrat pozdravljen, nekako sledeče:

»Mi Avstrijci in tudi mi Slovenci smo nemškimi katoličanom dolžni posebno zahvalo, ki jo tu, kjer je zbran nemški narod, javno izrekam. Najprej se zahvaljujem za to, kar storite nemški katoličani za naše slovenske izseljence. Tudi pri nas ljudstva ne moremo odvrniti od izseljevanja, nemška Rafaelova družba pa skrbi, da naše ljudstvo na poti v Ameriko ne trpi nit gnotne, niti npravne škode. Bog vam plačaj! Na Vestfalskem je blizu 14.000 Slovencev, ki so vsi v nevarnosti, da bi zašli v socialno-demokratski tabor, ko bi se zanje ne skrbelo. Nemški duhovniki se niso vstrašili truda, da se priuče slovenščine, da verno slovensko ljudstvo učijo in organizujejo v Nemčiji sami v milem materinem jeziku slovenskem. Škof iz Münstra je poslal dva duhovnika k meni v Ljubljano, da se popolnoma privadita naše materščine. Hvala za ves trud, da ste rešili duše naših rojakov, da jih varujete pred nevarnostmi.« — Knezoškof nato izvaja, da je v njegovi škofiji 30.000 Nemcev, za katere kot katoliški škof očetovsko skrbi (Veliko odobravanje), kajti dušno pastirstvo ne pozna nobenega šovinizma (Veliko odobravanje). Ker danes odhajam, naj označim vtise, ki jih je name naredil katoliški shod. Predvsem sem z veseljem opazil v sprevedu delavcev in rokodelcev pri posameznih društvi duhovnike, svetne duhovnike in redovnike. To je prav! Tudi na Kranjskem smo vsi stanov organizirani; prepletli smo deželo z zadrugami in društvi. Povsod delujejo v najlepši slogi laiki in duhovniki in rešujejo ljudstvo iz rok brezvestnih izkoriščevalcev. Duhovnik dandanes ne more bolje izvrševati svoje dolžnosti, kakor da posveti vse svoje moči in ves čas ne samo v duševno, ampak tudi v gnetno korist dobrega katoliškega ljudstva. Mi duhovniki posnemamo zgled Jezusa in nočemo vladati, ampak drugim hočemo streči. (Živahno odobravanje.) — Silno sem se razveselil, pravi dalje govornik, ko sem gledal v ponedeljek spreved katoliških akademskih društev v stolno cerkev. Katoliški akademiki si hočejo priboriti najvišje ideale, vedo in čednost. Koga bi ne veselilo, ko vidi mlade akademike navduševati se pri komerzih za življenje po načelih sv. katoliške vere? Kako divno je, ko iz katoliških akademskih društev pridejo izobraženci, ki bodo krščansko živeli, ljudstvu dajali dober zgled in ga vestno vodili. Hvala Bogu, da imamo tudi mi taka akademična društva na Dunaju in v Gradcu, katerih člani so obenem udje Marijinih kongregacij. Iz njih smo dobili moše, in jih bomo še več dobili, ki si smatrajo za vestno dolžnost, ljudstvu kazati pravo pot. Ljudstvo jim zaupa in jih spoštuje. (Veliko

odobranje.) — Tretje, kar je na nas naredilo mogočen vtis, je bila procesija mož k cerkvi na gričku »Käpelle«, ki mi je v tako lepem spominu iz mladostnih let. Kako veličastna je bila udeležitev katoliških mož: vsi smo bili eno ljudstvo, ena družina: škofje in duhovniki, plemstvo, učenjaki, uradniki, delavci, rokodelci, kmetje. (Viharno odobravanje.) Družila nas je ljubezen do Marije. Ljudstvu, ki ima take voditelje, se ni treba bati nobenega kulturnega boja. Katoliško nemško ljudstvo, častitam ti: ti moše te ne bodo zapustili; vodili te bodo od zmage do zmage. Tudi mi imamo poleg socialne dobro urejeno versko organizacijo. Imamo do 100 mladeniških Marijinih kongregacij s 6.000 člani in do 230 dekliških Marijinih družb s 36.000 članicami. Za družine imamo od sv. stolice priporočeno družbo krščanskih družin, ki je ustanovljena skoro po vseh župnijah, in so skoro vsi družinski očetje v tej družbi. Sebi v tolažbo, vam v radost povem, da naši moše posebno goreče časte sv. Srce Jezusovo. To, pravim, mi je največja tolažba! Kje so našli moč, da so vse boje stanovitno izvojevali, Windthorst, Mallinckrodt in drugi? Ali ne pri tabernaklju, pri sv. obhajilu, na Srcu Jezusovem? (Veliko pritrdjevanje.) — Častiti nemški katoličani, zavedajte se vedno teh resnic! — Kakor je nekdaj molitev, posebej molitev sv. rožnega venca, priborila krščanskemu orožju zmago nad Mohamedanci, tako naj molitev pribori zmago krščanski resnici v boju zoper nasprotnike. Zato gojite posebno čiščenje Matere božje! Očetje, matere, boljšega daru ne morete dati svojim otrokom, kakor da jim globoko v srce vcepíte otroško iskreno ljubezen do Marije. Kakor smo peli včeraj v veličastni procesiji: Češena bodi Kraljica, Kraljica tudi frankovske dežele. — Salve, salve regina, tako naj se v vsaki družini vsak dan glasi pozdrav: Salve, salve regina! — Nato podeli presvetli knezoškof, že poprej naprošen od predsednika, višepastirski blagoslov. — Viharno odobravanje je sledilo govoru knezoškofa dr. Jegliča, in predsednik zborovanja, svetnik Trimborn iz Kolina, je zaklical: Zahvaljujem se prečastitemu knezoškofu za njegove navduševalne in v srce se-gajoče besede, katere nam je govoril. Vsi, ki smo tukaj zbrani, ne bomo nikdar pozabili prečastitega knezoškofa iz Ljubljane! Želimo mu, da še dolgo, dolgo vlada ljubljansko vladikovino z ono duševno močjo in telesno živahnostjo, ki jo na njem občudujemo. Našim slovanskim katoliškim bratom v jugoslovanskih deželah, kakor tudi nemškim prebivavcem škofije, naj blagovoli prevzvišeni knezoškof ljubljanski izreči srčni in prijateljski pozdrav udeležencev 54. nemškega katoliškega shoda!

Govor ljubljanskega knezoškofa je napravil na vse zborovalce izredno velik vtis. Vse občuduje lepo organizacijo v ljubljanski škofiji.

AVSTRIJA.

Viničarsko gibanje.

Bolcan, 30. avgusta. Tu se je pretekli tork vršila konferenca, sklicana od krščansko-socialnih poslancev. Naperjena je bila proti vladi, ki še sedaj ni objavila novega viničarskega zakona, dasiravno ga je cesar že potrdil. Če v štirinajstih dneh vlada ne stori svoje dolžnosti, odpošljejo na Dunaj pod vodstvom poslanca pl. Leysa posebno deputacijo. Obenem se je sklenilo, obvestiti viničarje po celi državi o gibanju južnotirolskih vinorejcev ter jih pozvati, naj se pridružijo. Sklenili so resolucijo v tem smislu.

Sklicanje deželni zborov.

Češki deželni zbor se snide 16. septembra; na isti dan je sklican tudi bukovinski deželni zbor, za katerega je program že sestavljen.

Moravski deželni šolski svet.

Brno, 30. avgusta. Včeraj dopoldne je imel sejo nemški oddelek moravskega deželnega šolskega sveta pod vodstvom dvornega svetnika Ernsta Salomona.

DALMATINCI PROTI REINKORPORACIJI DALMACIJE.

Zader, 30. avgusta. Madjarski listi poročajo, da se pripravljajo ob otvoritvi dalmatinskega deželnega zbora velike protimadjarske demonstracije. Da se preprečijo, došel je sem dr. Havazs, ki hoče preprečiti dalmatinske politike, kako škodljive bi bile demonstracije proti Madjarom ravno sedaj in jih zagotovi madjarskega prijateljstva. Visoko stoječa oseba mu je odkritosrčno priznala, da Dalmatinci ne zaupajo Madjarom, ker gledajo le na svojo korist, zlasti pa vsled železničarske pragmatike. Po dr. Havzsa mnenju bi se imelo vtelesenje Dalmacije izvršiti istotako kot Reke.

BARON BANFFY O NARODNOSTNEM VPRAŠANJU NA OGRSKEM.

Budimpešta, 30. avgusta. Poraz vladajoče neodvisne stranke pri volitvah v Belenyesu je dal povod baronu Banffyju, da je izjavil dopisniku »Egyetertesa«: Volitev v Belenyesu je nesrečna epizoda. Spričo napak in nerodnosti te »narodne« vlade — poudarjam narodne v usseh — je bil pričakovati tak izid in se bode tudi še nadaljeval. Da je zopet padel en mandat v roke narodnostim, je žalostno; veselo pa je, ker dokazuje, da politiki na krmlu nimajo zmisla za naloge vlade, čeprav so dobri patriotie in jako nadarjeni. Poraz dokazuje, da ni mogoče voditi še nadalje narodne politike v dosedanjem toku. Če ne moremo napraviti iz Ogrske narodne madjarske države, je naša država iz-

gubljena in če vzdržujemo še nadalje sedanji zistem, bode še več Belenyesov.

NEUGODNE RAZMERE NA OGRSKEM DENARNEM TRGU.

Budimpešta, 30. avgusta. Da se odpravi pomanjkanje denarja, naloži Wekerle kot finančni minister 25 milijonov državnega denarja iz poštne hranilnice in državnih blagajnic v malih bankah in hranilnicah. Doslej je bil ta denar naložen le v šestih velikih denarnih zavodih. Neugodne denarne razmere je povzročila največ visoka obrestna mera.

VLADARSKI JUBILEJ KNEZA FERDINANDA.

Sofija, 30. avgusta. Na 20-letnico knezovega vladanja so dobili vsi ministri odločilo-vanja. Jubilejno slavje je imelo povsem narodni značaj. Pri dineju na Martovem polju, na katerega je bilo povabljenih 2600 oseb, so imeli ministra Gudco in Genadjev ter knez napitnice, ki so jim gostje navdušeno pritrjevali.

Peterburg, 30. julija. Car Nikolaj je poslal knezu Ferdinandu brzjavko, v kateri ga zagotavlja svojega iskrenega prijateljstva ter mu želi dolgo zdravje, da more izvršiti veliko delo v prosepah bolgarskega naroda, ki ga vežejo na Rusijo v bratski slogi znameniti zgodovinski dogodki. Tudi Izvolsky je poslal knezu brzjavno čestitko. Voščila ruske vlade je poklonil knezu diplomatski zastopnik v Sofiji.

MAROKO.

Položaj v Fesu.

Tanger, 30. avgusta. Konjeniki so od sultana Abdul Aziza prinesli vojnemu ministru Gebbi poročilo, da je položaj v Fesu zelo resen. Gebba je dobil povelje, naj pošlje sultanu vse čete, ki so na razpolago, namreč 800 mož in one oddelke, ki spadajo pod poveljstvo El Meranija, ki o njegovem porazu sultan še nič ne ve. Vplivni rod Rehamma je nezadovoljen, ker išče novi sultan opore v rodu Šavje in ga zato noče priznati.

Muley Hafid.

Pariz, 30. avgusta. Masagan je priznal brez ovire sultanom Muley Hafida, ki se bliža Rabatu, pri čemer mora mimo Casablance. Vsa znamenja kažejo, da pride kot pomirjevalec in ne kot sovražnik.

Rajzuli.

London, 30. avgusta. Za Rajzulijem, ki že dolgo oprezuje, da bi vdrl v Tanger, je sedaj čas jako ugoden, ker šerifske čete groze, da prestopijo ne dobivši plačo k uporniku. V mestu vlada vsled tega razburjenje in strah. Družina angleškega poslanika ter drugi Evropejci so zato že zapustili mesto. Nemški varnostni odbor v Tangerju se je posvetoval, kako ukreniti vse potrebno za ta slučaj.

Izgube nemških trgovcev v Maroku.

Berolin, 30. avgusta. Včeraj so dospeli v Kolin trije Nemci iz Maroka, ki potujejo v Berolin, kjer bodo kanclerju poročali o zgubah nemških trgovcev v Maroku, zlasti v Casablanci.

RUSIJA.

Peterburg, 30. avgusta. Morilec načelnika peterburške državne ječe, Ivanova, je bil obsojen pred vojaškim sodiščem na vislice ter takoj obešen.

Razprava proti zarotnikom končana.

Peterburg, 29. avgusta. Danes je vojaško sodišče izreklo svojo sodbo nad zarotniki proti carjevemu življenju. Nikitenko in Siniavsky sta bila spoznana krivima radi nameravanega atentata na carja ter bila obsojena k smrti na vislicah. Štirje obtoženci so bili spoznani krivim, ker so hoteli ustanoviti organizacijo, ki naj bi strmoglavila sedanjo vladno obliko, ter bili obsojeni trije na osem, eden na štiriletno prisilno delo. Pet obtožencev je radi podpiranja zarotnikov izgnanih ter izgube vse državljanske pravice. Šest obtožencev, med njimi odvetnik Fedozjev in njegova soproga, je bilo oproščenih.

KITAJSKI NACRTI.

Kitajci vedno bolj po strani gledajo Japonsko. List »Nangfang« pa javlja iz Pekina, da je Yuanschikkai poslal centralni kitajski vladi spomenico, v kateri priporoča zvezo med Nemčijo in Ameriko.

Dnevne novice.

+ **Jugoslovanski minister.** »Agramer Zeitung« poroča, da ji je poslal dr. Šusteršič iz Biarritz dopis, v katerem pravi, da smatra vesti, da vlada namerava ustanoviti mesto jugoslovanskega ministra, za navadno izmišljotino.

+ **Strahovi.** Glasilo vseh lučbežnih svobodneljubnih desperadov, »Pokret« 29. t. m. poroča, da se snuje v Istri krščansko-socialna stranka. Chef-pionier te stranke da je škof Mahnič na Krku, podpionir škof Nagl v Trstu, vse vodi »klerikalna« stranka v Gorici, pomagajo pa neke oblasti in neki avstrijski činovniki iz Ljubljane. To nas izredno veseli, ako je temu tako, kakor »Pokret« poroča. Samo, kdo so tiste oblasti, ki vse gibanje iz Ljubljane vun podpirajo, bi nas silno zanimalo izvedeti. Pa vendar ni tu poleg glavar mestne oblasti, župan Ivan Hribar, ki sedaj prisega na krščansko-socialno zastavo? »Pokret« pa nadalje poroča še to: »A da je ova akcija pogibelna, vidi se iz ovoga fakta: U srednjoi Istri imade tek pet, šest pristalica nove krščansko-socialne stranke. Ali ipak su oni ne-

dayno imali smjelosti, da poruče zast. Laginji, da če otvoreno protiv njega raditi, ako ne istupi iz jugoslavenskog i ne priključi se klerikalnom slovenskom klubu u carev. vijeću. Stvar se sada nekako utišala, ali je potrebno budno paziti, da nam Istra ne postane plijenom stranačkog boja, a u tuđu korist.» — Poglejte no, kako moćna je kršćanska organizacija v Istri! Komaj pet kršćanskih socialcev je, pa se »Pokretašem« ž. z. zde pogibeljni! Nam se pa stvar zdi še nekoliko bolj resna, kakor pa »Pokretu«. Po vsej priliki bo namreč kršćanskih socialcev v Istri nekoliko več kot pet, drugače bi se jih dični »Pokret« ne bi tako strašno bal. Da se je pa število slovenskih in hrvaških kršćanskih socialcev v Istri tako namnožilo, je vzrok hinavsko postopanje izvestnih tržaških politikastrov, ki verno ljudstvo istrsko varajo, češ, naš »Jugoslavanski klub« je kršćanski klub, dasi je v njem načelnik brezverske liberalne stranke v Ljubljani, Ivan Hribar, o katerem pravijo, da je postal najboljši kristjan in da je to podpisal. Istrsko ljudstvo, ki pa dobro pozna svoje Hribarje in druge take ribarje, se je takih voditeljev naveličalo. Pride dan, ko se bodo istrski gospodje edinjaši morali odločiti, ali za kršćansko ljudsko politiko ali proti. Žal nam je, da bodo v tej mučni alternativni tudi taki dosedanjí voditelji, ki so pošteni kršćanski demokrati, pa so jih Hribarjevci zapeljali. Po Istri je že prišlo pošteno šumeti, da se je radi enega kranjskega liberalca rajši odbilo šestnajst drugih poslancev.

+ **Zadružno gibanje.** V Celju je bil v sredo sestanek štajerskih zadružnikov; zastopane so bile zadruge iz ljubljanske in celjske zveze. Po daljšem, vsestranskem preudarku se je storil sledeči sklep: Štajerske zadruge, ki jih vodijo pristaši »Kmečke zveze«, naj izstopijo iz celjske liberalne zveze in pristopijo k ljubljanski »Zadružni zvezi«; ako se spozna za koristno, se osnuje nova štajerska zadružna zveza. Ta sklep je bil soglasen. Nato so bili soglasno izvoljeni v štajerski pododbor »Zadružne zveze« sledeči gospodje: dr. Ivan Benkovič, veleposestnik Flis, dr. Verstovšek, vikar Gorišek in dr. Korošec. Za sedež pododbora se je določil Maribor.

+ **Za kaj se naši somišljeniki tožijo?!** V rokah imamo obtožnico c. kr. drž. pravdnistva v Ljubljani, ki toži našega somišljenika Andreja Lenarčiča, posestnika v Bevkah, zaradi sledečega dogodka: Neka Polona Budin je bila skupno z Andrejem Lenarčičem klicana k okrajnemu sodišču na Vrhniko, da bi izpovedala, kako so naši somišljeniki dne 2. maja nagnali kandidata Grudna in pa njegove nečestarije, ki so ga prišli ponujati. Pred sodno sobo sta se pogovarjala Polona Budin in Andrej Lenarčič in je ženska rekla, da ne vč zakaj je klicana, ker n o stvari ni nič znanega in tudi ni nič videla. Na to ji je Lenarčič odgovoril: »No če pa nisi nič videla, pa reci, da nič ne veš; čim manj govoriš, boljše je.« Razgovor je potem nanesel na prisego in Lenarčič je rekel: »Če bo pa pod prisego, potem se pa mora resnica govoriti, ker je duša več vredna kot vse blago.« Iz tega razgovora držav. pravdnistvo sklepa, da je Andrej Lenarčič nagovarjal Polono Budin, da naj priča nezaprisežena neresnico in le pod prisego resnico ter toži Lenarčiča zaradi hudodelstva goljufije. — Te podatke povzamamo po obtožnici sami in se seveda vzdržimo vsakega komentarja. Razprava se bo vršila dne 7. septembra in bomo seveda o nji poročali, ker nas zanima izvedeti, če so gospodje sodniki tudi istega mnenja, kakor državni pravdniki dr. Trenc.

+ **Roman liberalnega revolver-žurnalista.** »Amerikanski Slovenec« od 16. t. m. piše: Koncem preteklega tedna se je raznesla po Čikagi novica, da je izginil sodrug Janko Klinar Pobegnil je iz Čikage, ker je ukradel revnemu dekletu Mariji Lesjak težko prislužen denar v znesku 50 dolarjev ter zlato uro in krasno verižico. Policija ga zasleduje, toda doslej ga je iskala brez uspeha. Janko Klinar je mlad fant, star okrog 26 let, ima dolge črne brke. Najhitreje se spozna po njegovi govorici. Doma je namreč iz Kroke na Gorenjskem. Zадnje čase je bil on začasni urednik »Glasa Svobode« in »Proletarca«, kjer je navdušeno oznanjal nauk socializma in bratske ljubezni. V starem kraju je bil par let študent. Ker mu to ni šlo izpod rok, obesl je šolo na kol ter jo mahnil proti solnčni Italiji. Potrkal je na vrata salezijanskega samostana v Turinu in se ponudil za fratra v klostru. Sprejeli so ga, a ko so tički izpoznali, so ga izpustili iz samostanske kletke na prosto. Pričrčal je v Ameriko, poizkušal svojo srečo na razne načine, dokler se ni izobrazil v dobrega socialista. Prepeval je lepe pesmice v »Glasu Svobode« in v »Proletarcu« o bratski ljubezni. Toda žalostna usoda je hotela, da je moral utihniti. Toda to ni bilo dovolj, tudi bežati je moral vun iz Čikage, da ga ne zaloti roka pravice in spravi pod ključ. Navdušeni socialist in bivši klosterski frater je s tem uničen, Kranjski socializem pa šepa vedno bolj in bolj. — »Amerikanski Slovenec« kot ameriški list, kjer se za »Volno Mvšlenko« prav nič ne menijo (cfr. Konda-Kaker), oč vidno ne ve, da bode v Pragi svetovni kongres »svobodne misli«. Gospod Klinar si je gotovo izposodil potrebno vsoto, da more na shod ter obiskati povrhu še svoje tovariše po stanu, usodi in poklicu.

+ **Bilek Nr. II.** »Pravo Lidu« v Pragi poroča, da je pri vajah 21. domobranskega pešpolka na Koroškem vsled silnega pohoda, ki je trajal od 4. ure zjutraj do 1. popoldne, zbolelo od 300 mož 50, eden pa umrl, uradnega poročila o tem še ni nobenega. — »Agramer Tagblatt« poroča iz Prage o tem podrobneje, da so vojaki pri tem pohodu kakor muhe cepali, pohod pa se je vzlic temu nadaljeval. 300 mož je bolnih, eden je umrl, 50 je težko bolnih in jih utegne še več umreti. Vojška oblast ničesar noče poročati.

Vojnemu ministru se je poslalo brzojavno obvestilo in se bo uvedla stroga preiskava. — Naše vojaške kroge, ki so bili tako hudo razburjeni, ko smo mi poročali, kako delajo z rezervisti in ki so se potem v »Tagespost« in v »Tagblattu« hudovali na »klerikalnega« »Slovenca«, blagohotno opozarjamo na to vest. Padla je namreč od strani ljubljanskih vojaških krogov beseda, da je vojaškozdravniška služba in poslovanje — vzorna naprava! Le oglejte si sedaj ta Bilek II.! Vojški zdravnik nima pri takih pohodih nobenega sredstva, nobene kompetence, nobene besede, da bi jih preprečil! Lahko pogine cel bataljon, vojaški zdravnik ima sicer pravico najpokornejšo opozoriti polkovnika na to žalostno dejstvo, kar pa ponavadi zaradi različnih s tem združenih neprijetnosti stori le v skrajni sili, nima pa prav nobene druge kompetence, da to prepreči. Seveda on lahko v takem slučaju odkloni vsako odgovornost, kar pa je očito premalo. Ne gre se namreč za to, kdo bo odgovoren, ako vojak umirajo in umro, ampak za to, kako kaj tacega brezpogojno in v vsakem slučaju preprečiti! Kaj je mar vajakovim staršem, ako je za katastrofo odgovoren polkovnik in ne polkovni zdravnik, ko pa je njihov sin mrtev, ubit od strapac, odrejenih od nerazodnega poveljnika. Polkovni zdravnik je nasproti polkovniku, ki odredi silni pohod, pa se na zdravništvo razume kakor zajec na boben, le ponižni podreleec, po činovni stopinji nižji — ne pa neodvisen činitelj, kakoršen bi moral biti. To zahteva že njegova stanovska čast in stopinja izobrazbe. Pri silnih pohodih bi morala beseda zdravnikova veljati kot brezpogojni veto, proti kateremu ni nobenega ugovora. Tako pa poveljnik oddelka lahko zdravnika posluša ali ne. In tako dalje. Gospodje, branite zdaj v »Tagespostu« svoje izvrstne, do neba v svoji veličini segajoče vojaško-zdravniške naprave! Allons enfant de la patrie!

+ **Laški visokošolci** so včeraj v goriškem hotelu »Angelo d'oro« protestirali proti slovenskemu učiteljsku v Gorici. Če bi se te gospode za dovoljenje vprašalo, bi Slovenci v Gorici niti stanovati ne smeli.

+ **Naša bojna mornarica.** V Pulj so prilule štiri nove torpedovke. V Pulju se še vedno grade nove torpedovke. Bojna ladja »Lacroma« odplove v nedeljo na Reko, kjer bo poveljnik naše bojne mornarice Montecucoli počakal japonske ladje.

— **Prenočišče na Brezjah.** P. n. gg. duhovniki, ki prihajajo kot romarji k Mariji Pomagaj na Brezje, so večkrat glede prenočišča v skrbih in zadregi. Zato se vljudno naznanja, da je v cerkveniški hiši ondi vse prvo nadstropje s štirimi sobami prirejeno kot prenočišče izključno za duhovnike-romarje z dobro in prijazno postrežbo. Prenočišče oskrbuje g. Josip Tavčar, cerkovnik na Brezjah.

— **Abstinenci gibanje na Slovenskem** najbolj napreduje v Cerknem na Goriškem. Kmalu bo tam nad 100 abstinentov.

— **Tudi vino bo dražje.** Trgovske vesti poročajo, da se letos vino podražuje in to glavno radi tega, ker je lanski pridelek, ki je bil po celi državi jako nedostaten, že pošel in je v večini vinorodnih dežel vinska letina slaba. V nekaterih krajih, zlasti na Tirolskem, kaže sicer dobro, v drugih pa vinogradniki ne pridelajo za lastno potrebo. Tudi na Ogrskem bo trgatve nedostatna. Zato zahtevajo vinogradniki že sedaj mnogo višje cene nego lani. Ker kaže pri nas vino dosedaj še vedno dobro, upamo, da si naši kmetovalci dobro opomorejo.

— **Izum Hrvata.** Marin Sinovčič, Hrvat iz Zimovice v Dalmaciji, je dobil patent na svoj nov stroj, s katerim se lahko vsak voz, ki pride v blato, hitro vzdigne.

— **Poštni nabiralnik v Studencu** v krškem okraju prevzame 1. septembra Marija Brule.

— **Nov hrvaški dnevnik »Balkan«** v Trstu prične izhajati že dne 1. septembra.

— **Drobne vesti iz Novega mesta.** Zadnji Jernejev semenj je bil izvanredno dobro obiskan. Toliko živine se še kmalu ni prignalo, kakor se je je na ta semenj; veliko je bilo tudi svinj in konj. Kandijanski semnji prav nič ne škodujejo novomeškini. Cena za svinje, posebno pa za govejo živino je zelo padla, nasprotno ima meso enako ceno. Želeti bi bilo, da se cena mesa v primeri s ceno goveje živine zniža, drugače bodo prisiljene oblasti tudi v tem kaj ukreniti. — Nove stavbe. Ženska bolnica z gradnjo jako lepo napreduje ter dela čast stavbeniku, ker se dela vse solidno. Dosedaj se še ni opazilo tako finega zidarskega dela v Novem mestu. G. Menesini je dovršil tudi svojo vilo poleg okrajnega glavarstva, katera ima prostora za štiri večje stranke. Vila je sedaj na prodaj, želeti je, da bi prišla v kake domače roke. Prirejena je tako, da jo kupita lahko dva kupca, ker ima dva vhoda. — Na prodaj je v Kandiji več novih stavb. Poleg stare ceste proti Grmu govori se celo o petih. Vzrok temu, je ker ni pričakovati združenja z mestom v doglednem času. Ker se prične v kratkem času z gradnjo nove gimnazije pod Kapiteljskim hribom, je pričakovati obilo napredka v stavbenem oziru, vsled česar bode trpel dolnji del mesta, še bolj pa Kandija. Glavna ovira je zdaj v mestu pokopališče, ker se nahaja v najbolj živahnem stavbenem krogu, na najlepšem prostoru v sredini mesta. Po deželi urejuje politična in zdravstvena oblast, da pokopališča pridejo ven iz sel, tukaj se pa trpi kar v sredini mesta pred poslopjem c. kr. uradov. Ker je upati, da se že otvori čez jedno leto ženska bolnica, bode umrljivost znatno večja, kateri ne bode zadoščalo več to pokopališče, sicer je pa zemlja že preveč nasičena, kajti po 20 letih se dobi okostje šo popolnoma celo z raznimi drugimi ostanke. Radovedni smo do kje je prišel v to izvoljeni občinski odsek v tej prevažni zadevi? Želeti

bi bilo, da se malo več zanimajo za to zadevo merodajni faktorji, da se vse pravočasno reši. — Hišo gosp. Frančiča je na dražbi kupil g. Franc Murn, svečar iz Kandije. Bajе name-rava preseliti se z družino v Novo mesto in tu urediti svoj obrt. Kupna cena je 12.000 K. V slučaju prezidave se bo ista morala znatno zožiti za regulacijo državne ceste, kajti skrajna potreba je, da se ravno poleg te hiše cesta razširi, promet je tu vedno oviran, vsled česar se prigodi lahko večja nesreča. Cestni erar zahteva, da to regulacijo izvrši mestna uprava na svoje stroške! Kje ima pa mesto kake dohodke, da bi zamoglo vedno za državo toliko žrtvovati? Na malokatero mestno občino se od države tako naklada breme, kakor na novomeško. Prispevati je moralo Novo mesto k novemu državnemu mostu, k stavbi okrajnega glavarstva in k državní gimnaziji tudi ogromne vsote za mestne razmere. Razven tega je mesto z znatnim zneskom pripomoglo k zgradbi ženske bolnice, enako za vodovod, ki je mestni okolici v korist, in podpira nabroj drugih naprav. Če se jemlje v oziir, da ima mesto skrajno potrebo zgraditi šolske stavbe za deško in dekliško šolo, bi bilo želeti, da vse to višja oblast uvažuje ter ne naklada meščanstvu novih bremen, dokler jim ne preskrbi novih virov dohodkov, predvsem z izvršitvijo tolikanj od vseh strani zaželenega podaljšanja dolenske železnice!

Opazovalec javnega napredka. — **Vesti iz Bosne.** Bosenski deželni šef pl. Winzor je imenovan pravim tajnim svetnikom. — V Sarajevu snujejo gospodarski trgovski list »Bosansko-hercegovski Lloyd«. — Na mesto pokojnega pravoslavnega škofa Mandića utegne priti zadrski škof Milaš, ako se dalmatinska pravoslavna cerkev ne odcepi od černoviške. — Urednik »Hrvatskega Dnevnika« je imel zadnji čas štirikrat opraviti z okrožnim sodiščem. — Redarstvo je prišlo v Sarajevu starčka, ki je beračil. Na stražnici je povedal, da je star 104 leta; mož je zdrav in vidi popolnoma dobro. — V Ključu je bil 18. t. m. na doslej neznan način umorjen Mohamedanec Muharem Bejanić. — Oblasti so prišle na to, da po Hercegovini kroži obilo črnogorskega denarja, ki se razlikuje od našega samo v tem, da ima cirilico in knežvo podobo. — Urednik sarajevskega »Naroda«, Risto Radulović, je bil pred okrožnim sodiščem radi motenja javnega reda in miru obsojen na dva in pol meseca zapore in zaradi zanemarjanja uredniških dolžnosti na 40 dni zapore ali 200 kron globe.

— **Novo parobrodno društvo v Dalmaciji.** V Dubrovniku se ustanovi novo parobrodno društvo, ki bo vzdrževalo zvezo med Stonom in Gružem. Posebna deputacija je došla v Zader, da se pogaja glede vladne podpore.

— **Na veliko narodno slavnost,** katero priredi pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku, dne 8. septembra t. l., v proslavo svoje 20-letnice, so se priglasila sledeča slavna društva: 1. Rokodelsko bralno društvo v Tolminu korporativno z zastavo; 2. Pevsko društvo »Lira« v Kamniku, korporativno z zastavo; 3. Pevsko društvo »Ilirija«, Sv. Jakob, Trst, korporativno z zastavo; 4. pevsko društvo »Košana« v Košani, korporativno z zastavo; 5. Tržaški Sokol, Trst, korporativno z zastavo; 6. »Divaški rodoljubci«, Divača, korporativno; 7. pevsko društvo »Velesila«, Škedenj-Trst, korporativno; 8. pevsko društvo. »Danica«, Kontoveli, korporativno; 9. pevsko društvo »Skala«, Sv. Križ, korporativno; 10. pevsko društvo »Nabrežina«, Nabrežina, korporativno z zastavo; 11. pevsko društvo »Zarja«, Kopravi, korporativno; 12. pevsko društvo »Doma«, Repentabor, korporativno; 13. pevsko društvo »Zvon«, Opčina; 14. pevsko društvo »Lira«, Komen, korporativno; 15. pevsko društvo »Naprej«, Dornberg, korporativno; 16. pevsko društvo »Brje«, Brje, korporativno z zastavo; 17. pevsko društvo »Rihenberg«, Rihenberg; 18. Prvaški Sokol, Prvačina, korporativno z godbo; 19. pevsko društvo »Adrija«, Barokovlje, korporativno z zastavo; 20. »Delavsko podporno društvo«, Trst, korporativno z zastavo; 21. »Bralno in podporno društvo«, Trst, po deputaciji; 22. Akad. ferialno društvo »Balkan«, Trst, po deputaciji; 23. pevsko društvo »Kolo«, Trst, po deputaciji z zastavo; 24. pevsko društvo »Draga«, Orlek, korporativno. — Slavna bratska društva, bliža se oni dan, ka zaori naša prekrasna slovenska pesem tja preko valov naše mile Adrije. Od daleč in blizu prihitite k nam, bratje, da si ponovno prišezemo: »Vse za narod, domovino!« Pozivljamo vsa ostala društva s prirčno prošnjo, da se nemudoma priglase in nam omogočijo čim prej sestaviti bogat in obširen spored. Dosedaj je priglašeniñ enajst društvenih zastav, enainvajset društev sodeluje korporativno, štiri pa po deputaciji. Veličasten zbor, broječ nad osemstot pevcev, bode pel prekrasno našo pesem: »Morje Adrijansko«. Ker prihitite že v jutro mnogi bratje k nam, napravimo predpoludne ob 10. uri izlet v Miramar ter si ogledamo predvini park in grad. — Torej na svidenje! Na zdar! — Odbor.

— **Olepševalno društvo v Rožni dolini** priredi v nedeljo, dne 1. septembra t. l. veliko ljudsko veselico v restavraciji »Rožna dolina«. Pomnoženi veselilci odbor napel je vse sile, da bo možno nuditi občinstvu kar največ neprisiljene zabave in veselja. Iz obširnega sporeda bodi omenjeno, da poleg godbe, petja, skrbi za zabavo tudi poseben ad hoc sestavljen klub raznih umetnikov, ki se že cel mesec vadijo v najrazličnejših produkcijah, katere bodo izvajali pri veselici. Kritilci divjih zveri dovedejo velikansko predpotopno žival, nalašč za to veselico dresirano. Veliki zrakoplov Andrej je tudi že na poti direktno iz Špičbergov. Preskrbljeno je tudi že nekaj prešičkov in bravine za peko na ražnju. Za promet skrbi zabavna pošta z najboljšimi

svetovnimi zvezdami. V mraku pa se izpremenj lepi senčnati vrt v morje bajnokrasnih lučic, iz katerih srede bodo švigali razni goreči traki, zmaji in plamenice, visoko v zraku se z močnim pokom razpršivši, sipajoč v nižave nabroj blestečih svetlih zvezd in isker. — Za točno in dobro postrežbo je najboljšje poskrbljeno, Ker je Rožna dolina oddaljena komaj 10 minut od mesta, bode slavno občinstvo porabilo ugodno priliko in v čim največjem številu pohitelo v lepo napredujočo novo naselbino in v obilnem obisku veselice dokazalo, da vé ceniti veliki pomen olepševalnega društva za novo naselbino, kjer se na lastno oko lahko prepriča o ogromnih napravah društva.

— **Rudežovo graščino** v Mali Loki je kupil g. A. Mauser.

— **Razpsana je ustanova škofa Ravnikarja,** v znesku 200 K. Pravico do nje imajo gimnazijski dijaki z Goriškega, Kranjskega in Koroškega, ki se nameravajo posvetiti duhovskemu stanu. Prošnje je vložiti po gimnazijskem ravnatelstvu pri tržaškem namestništvu do 30. septembra t. l.

— **Ponarejalec denarja.** — **V sence z nožem zabodel tovariša.** (Izpred novomeškega porotnega sodišča.) V torek se je vršila obravnava proti Ludoviku Starič, dvainvajsetletnemu sedlarju, pristojnem v St. Peter. Tožen je bil, ker je bil osumljen, da je izdajal slabo narejene falziifikate dvakronskega in petkronskega kova, ki jih je baje sam izdeloval, kar se mu pa ni dokazalo. Prepustni čas jih je izdajal po novomeški okolici, po Brodu, Straži, Bršljinu, pozneje krog St. Petra, Dne 17. marca odpeljal se je v Ljubljano, kjer je pri Lušinovih in Novakovičevih izdal petkronski in dvakronski falziifikat, nakar so ga 19. marca aretirali in dobili pri njem še 13 petkronskih in dva dvakronska falziifikata. Starič je dejanje tajil, denar ga je pa naučil delati gradski arestant Štojs, ki je bil z njim v Novem mestu lansko jesen skupaj v preiskovalnem zaporu. Porotniki so potrdili glavna vprašanja. Starič je dobil 13 mesecev težke ječe z enim postom in trdim ležiščem vsak tretji mesec. — V sredo zjutraj je sedel na zatožni klopi Jakob Medic, star 20 let, iz Menške vasi. V prepiru je zabodel v sence sofanta Finka, in ko se je le-ta mrtev k tlom zgrudil, jel napadati njegovega spremljevalca in ga močno obrezal, zadavši mu šest nevarnih ran. Ker je bil od občine kot »bogokletnik« in znan »retepač« priporočen, obsodili so ga na štiri leta težke ječe. Fant se ni maral pritožiti in je radovoljno nastopil svoj zapor. — Zatem se je pričela obravnava proti Janezu Petriču radi nečistega posiljenja po § 127, nakar se je občinstvo izključilo od nadaljnega razpravljanja. Petrič je bil obsojen na trinajst mesecev težke ječe.

— **Slovenske vesti iz Amerike.** Bolnišnica v Jolietu ima poleg angleških in nemških napisov tudi slovenske. V Ameriki so Slovenci v marsičem na boljšem kot na Kranjskem v jezikovnem ozru. — Pri Tamarak družbi v Calumetu je padel v rovu John Ilenič 600 čevljev globoko ter se do smrti grozno pobil. V Ameriki žaluje za njim žena in šest nedoraslih otrok. Pred štirimi leti so na isti dan pokopali rajnikovega 16letnega sina. Doma je bil iz Dragatuša pri Črnomlju.

Znanstvo In umetnost.

* **Nov donesek k domači zgodovini** tvori ravnokar izdana knjiga »Zgodovina brezoviške župnije«, spisal Josip Novak, c. kr. učitelj v Idriji; založil je knjigo sedanji brezoviški župnik, č. g. Ant. Žgur. Knjiga nadaljuje nekako A. Koblarjevo zbirko »Zgodovina fara ljubljanske župnije«, le da je rekli bi, pisana še v večjem obsegu. G. pisatelj je služboval štiri leta kot učitelj na Brezovici in je v tem času nabral mnogo zanimivega zgodovinskega gradiva. Poslužil se je najboljših in najzanesljivejših virov, zato priporočamo knjigo z veseljem. Želeti je le, da bi se našlo tudi v drugih župnijah nekaj tako marljivih mož, ki bi s toliko vnemo zbirali zgodovinske podatke in bi izpopolnjevali domače zgodovinsko slovstvo. Knjiga se dobi v Katoliški bukvarni v Ljubljani in velja s poštnino vred 2 K 20 vin., vezana 2 K 70 vin.

Koroške novice.

k **Nečuvveno odiranje vojaštva.** Poveljništvo III. armadnega zbora se je pritožilo na celovško glavarstvo, da izvestni ljudje nečuvveno odirajo vojaštvo. Za žemljo n. pr. zahtevajo 10 vinarjev! Oblasti nameravajo strogo nastopiti.

k **Golobi pri cesarskih vajah.** Poleg ordonanc, kolesarjev, ordonanc z motorji in z avtomobili, bodo v službi pri cesarskih vajah tudi golobi. Graškemu armadnemu zboru se prideliijo trije častniki in devet mož 5. dragonskega polka, ki so izurjeni v službi z golobi. Golobe so jako uspešno rabili pri gorskih cesarskih vajah l. 1905 pri Romenu na Tirolskem.

š **Prostovoljni avtomobilni zbor avstrijski** se udeleži cesarskih vaj s 14 avtomobili. Poleg poveljnika princa Aleksandra Solms obstoji zbor iz sledečih gospodov: grof Hugon Boos, Karol Ambruster, Teodor Dreher, Jožef Flesch, Rudolf Mandl, Bob Mauthner, inž. Ernst Moor pl. Reininghaus, Hynek Ružiska, Alek. Singer, Robert Siercke, princ Thurn-Taxis in Franc Quidenus.

k **Cesarjevo službeno osobje** se je pripelalo 28. avgusta v Celovec. Nekaj dvornih slug je ostalo v St. Vidu ob Glini.

k **Velik požar v Zrelcu.** Dne 28. avgusta je gori dimnik pri županu Oremusu v Zrelcu. Požar so hitro pogasili. A ob polu 2. ponoči je začelo goreti v gospodarskem poslopu vulgo Krupl, kjer se prenočevalo nekaj delavcev.

Požar se je nato hitro širil. Pogorelo je pet poslopij. Krupl je izgubil vse. Škoda znaša 12.000 kron.

k Na Prevaljah je imel predzadnjo nedeljo, dne 18. t. m. socialno-demokratski poslanec Lukas zelo dobro obiskan shod.

Štajerske novice.

š Duhovniške vesti. Župnijo sv. Andraž nad Polzelo je dobil č. g. Ivan Jodl, župnik pri Zgornji Sveti Kungoti.

š Duhovniške izpremembe v lavantinski škofiji. Župnijski vikar v St. Vidu pri Ptuj je postal p. Alfonz Svete, dosedanj župnijski vikar p. Andrej Branik je postal kaplan. Iz St. Vida v Ptuj je premeščen za kaplana p. Pij Vakselj, iz Ptuja v Neunkirchen na Nižjeavstrijskem je premeščen p. Mansuet Zöhrer.

š Umrl je Jakob Ogradi, brat preč. g. opata v Celju in oče č. g. kaplana Ogradija.

š Popolnoma zgrajeno je novo žensko učiteljsko v Mariboru. Otvori se novo poslopje meseca septembra. Stavba je dvonadstropna. V pritličju je vladna. V prvem nadstropju se nahaja naravoslovsko-historični kabinet, učna soba za fiziko, učiteljska knjižnica, konferenčna soba, govorilnica in ravnateljevo stanovanje s šestimi sobami in pritlikinami. V drugem prostoru so pravi učni prostori, velika risalna dvorana in slavnostna dvorana.

š V postelji ranjen. V opoltniški občini je šel zvečer spat 60-letni Štefan Lipnik. Ko je že zaspal, ga je sunil nekdo z nožem v vrat in ga ranil na vratu in na levi roki.

š Gadi in modrasl so se jako pomnožili v mariborski okolici.

š Tr.mesečno ječo so prisodili že dvakrat zaradi tatvine obsojeni Neži Bezjak, ker je ukradla svoji gosposlinji perila in obleke v vrednosti 68 kron.

š Umrl je v Radegundu vpokojeni podmaršal Nowy pl. Wallersberg, star 73 let.

Ljubljanske novice.

lj V pevsko šolo »Ljubljane!« V pevskem društvu »Ljubljana« se prične pouk v pevski šoli jutri 31. t. m. ob 8. uri zvečer.

lj Osebnost vest. Premil g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je povrnil včeraj od nemškega katoliškega shoda iz Würzburga. Danes jutraj se je udeležil v aložijevski kapeli sklepa duhovnih vaj za gg. duhovnike. Jutri se odpelje na Brezje h kronanju podobe Matere Božje.

lj Pevsko društvo »Ljubljana« se, kakor čujemo, po odposlanstvu z zastavo udeležiti slavnosti pevskega društva »Hajdrih« na Proseku.

lj Vojaške vesti. Vojaški nadzornik c. kr. konjušnik, polk. grof Huyn je prišel v spremstvu adjutanta ritm mojstra Wimerja semkaj in ložira v hotelu »Unions«.

lj Vojaška godba 97. pešpolka iz Trsta priredi v nedeljo 1. septembra t. l. na vrtu hotela »Union« velik koncert. Začetek koncerta je že ob polu 7. uri zvečer, ker mora godba ob polu 11. uri zvečer zopet v Kranj, kjer je ves tržaški pešpolk na potu na cesarske vaje.

lj Primarij g. dr. Vinko Gregorič se je vrnil in pričel zopet ordinirati.

lj Umrl je na sv. Jakoba trgu ljubljanski meščan, izkuhar g. Franc Bergant, star 69 let. N. v m. p.!

lj Odličen Slovenec je obiskal včeraj našo tiskarno. Počastil nas je s svojim obiskom avstro-ogrski generalni konzul gospod Louis Pogačar, ki je z očitnim zanimanjem ogledal moderne naprave »Katoliške tiskarne« ter se o podjetju vlepohvalno izrekel.

lj Moška Marijina družba v Križankih se udeležiti nedeljske slovesnosti kronanja na Brezjah po deputaciji z zastavo. Odhod z južnega kolodvora s prvim vlakom ob 4. uri 58 min. Člani se tem potom vabijo, da se čim največ mogoče pridružijo deputaciji in vzemo seboj svetinje.

lj Sv. mašo na Rožniku bo jutri ob 6. uri zjutraj daroval č. g. Fran Šusteršič, župnik iz Joliet v Ameriki, glavni urednik »Amerikanskega Slovenca«.

lj Na legarju je do danes umrlo v Ljubljani šest, in ne devet oseb, kakor se je po moti včeraj poročalo. In sicer je 3. avg. umrl Ivan Jaklič, deseterik 17. pešpolka; 8. avg. Anton Rogelj, trobentač 17. pešpolka; 8. avg. Andrej Repar, prostak 27. domobranskega pešpolka; dva dni prej je umrl nadspovednik Avguštin Knavs; 16. avg. je preminol Blaž Gross, prostak 17. pešpolka; 24. avg. pa Martin Jemc, prostak 27. domobranskega pešpolka. Skupaj: pet vojakov in en civilist.

lj II. skupina društva slovenskih odvjetnikov in notarskih uradnikov v Ljubljani sklicuje na soboto, dne 7. septembra t. l. ob 7. uri zvečer v gostilniške prostore g. Avgušтина Zajca v Sodnijskih ulicah izvanredni občni zbor. Na tem zborovanju poroča tajnik in blagajnik o društvenem delovanju ter se bode posvetovalo glede izreka osrednjega odbora, da se II. skupina razpusti. Ker je to zborovanje eminentne važnosti, naprosijo se vsi p. t. člani, da se istega gotovo in zanesljivo v polnem številu udeležijo.

lj Izredno bogato obloženo trto ima gosp. Maks Zinnauer v Šiški, kajti letos nosi nič manj kot 900 grozdov, kot še nikdar doslej.

lj Rojenih je bilo prejšnji teden v Ljubljani 29, umrlo pa 27 oseb, med temi 11 tujcev, 16 v zavodih.

lj Ponesrečil se je Simon Odlom iz Trojan. Mlatilni stroj mu je odtrgal štiri prste. Pripeljal so ga v tukajšnje bolnišnico.

lj Kisle kumare in ljubljanski izvoščeki. Policijski stražnik je včeraj v »Zvezdi« konfisciral izvoščekom, ki so si dolg čas preganjali s kartami, karte ter napravil ovadbo.

lj Razmere pri gradnji nove kemične tovarne so nečuvne. Delavci se zelo pritožujejo, ker jih mučijo, da je jo. Prišel je neki Grablet, ki menda misli, da je tvornica njegova last, dasi je le poslovođa in nima nobene pravice, da psuje nas poštene delavce z windische Hunde in vpije na nas, da smo osli. Zahteva, da morajo delavci občeovati z njim nemško. Proti takim surovim izbruhom nemškega kulturnosca najodločneje protestujemo. Z windische Hunde in z osli opsovani delavci suroveža tožijo zaradi razžaljenja časti in naj ga tako nauče olike in načina, kako da naj občeuje s slovenskim delavstvom.

lj Hud kolesar. Ko je včeraj zvečer opozoril nek trgovski pomočnik nekega železostrojarja na Dunajski cesti, ki se je peljal na kolesu, na prenapeto in nepredvidno vožnjo, je kolesar skočil raz kolo, pobral kamen in ga vrgel pomočniku v glavo tako, da ga je na čelu poškodoval.

lj Skupaj trčila sta danes zjutraj na mitnici na Dunajski cesti električni voz in voz posestnika Ivana Kmetica, ki je pripeljal v Ljubljano teleta. Pri trčenju se je Kmetičov voz tako poškodoval, da je okoli 100 K škode.

lj Svetilka eksplodirala je danes ponoči pri neki stranki v Rožnih ulicah. Vnel se je namizni prt, ki je zgorel. Stranka je ogenj sama pogasila.

lj Politično, gospodarsko in izobraževalno društvo za vodmatski okraj, s sedežem v Ljubljani, je deželna vlada potrdila.

lj Rimske izkopine ob Dunajski cesti. Preiskovanje velikega rimskega grobišča ob Dunajski cesti je končano. Vseh grobov je bilo izkopanih 757; najdenih je bilo jako veliko zanimivih predmetov, ki osvetljujejo kulturo v stari Emoni dokaj jasno in so shranjeni v tukajšnjem muzeju v posebni omari.

lj Tatvina. Zidarju Ivanu Arčanu je bila včeraj dopolne pri zgradbi Kokošjeve hiše v liških ulicah iz telovnika ukradena srebrna ženska ura z verižico, vredna 19 K. Tat je še neznan.

Razne stvari.

Odvetniški kandidat — morilec. V Starem Bečeju je odvetniški kandidat dr. Dušan Jojkič v pianosti zabodel z nožem mladeniča, ki ga je pozval k redu. Ko se je dr. Jojkič streznil, se je sam prijavil sodišču.

Zaroka pred 80 leti. V Nashville, Tenn., v Severni Ameriki, sta se poročila 101 leto star John Burden s 100-letno Roso Mac Guire. Zaročila sta se pred 80 leti, a zaradi raznih zaprek se prej nista mogla poročiti.

Anarhisti v Amsterdamu. V Amsterdamu zboruje 300 anarhistov iz Amerike, Španske, Angleške, Italije, Francoske, Rusije, Nemčije, Belgije, Švice in Srbije. Cela armada tajnih policistov nadzoruje dole anarhiste in ima namreč, da bi vrgel kdo izmed anarhistov kako nedolžno bombo. Tajni policisti so iz vseh držav in nadzoruje vsaka država svoje anarhiste. Ruske anarhiste iz Londona in Genfa nadzoruje 6 ruskih tajnih policistov. Veliko detektivov so poslale tudi španska, francoska in italijanska država. Hotele in hiše, po katerih stanujejo anarhisti, so močno zastražili.

Utonile so tri služkinje v Cinaverdi pri Lvovu, ko so se vozile v čolnu.

Ustrelil se je stavbenik Papra v Budimpešti, ki je vodil svoj čas stavbo dunajske votivne cerkve.

Spomenik leta 1866 padlim avstrijskim in pruskim vojakom, ki so pokopani na vrtislavskem pokopališču, so odkrili 29. avgusta na vrtislavskem pokopališču. Spomenik je obelisk s podobami cesarja Franc Jožefa in Viljema I.

Zaradi ovaduštva so zaprli v Koblenzi nekega artiljerijskega stražmojstra. Izdal je nove artiljerijske predpise. Prijeli so tudi nekega civilista, pri katerem so našli tajne tiskovine, ki jih morajo imeti strogo zaprte častniki. Našli so pri prijemu civilistu tudi veliko naslovov nemških podčastnikov. Prijeti civilist je potoval v Pariz.

Upor v francoskem 17. pešpolku se potrjuje. Vojaki so se uprli v mestu Die, ker se jim ondi niso preskrbela dostojna prenočišča. Vojaki so peli revolucionarne pesmi. Ko je stotnik aretiral nekega vojaka, so vojaki planili na stotnika, ga pretepli in oprostili tovariša.

Kazen za greh. Mažari jemljejo pravice drugim nemažarskim narodnostim, zatirajo jih in izganjajo iz šol, a v kratkem bodo Mažare iztisnili iz življenja in šol židje. Na budimpeštanski univerzi je bilo leta 1906 2792 katoliških dijakov in 2315 židov. Kalvinec je bilo samo 650! In vendar je na Ogrskem samo nekaj čez en milijon židov. Ako pomislimo, da vsak žid dovrši študije, ali ne vsak Mažar, ampak velik odstotek mažarskih dijakov ne napravi izkušnji in potem pisari, torej se da lahko izračunati, da v nekoliko letih ne bode Mažarijev v višjih izobraženih krogih, ampak sami židje! Kazen za greh!

Ponemčevanje Turčije. Francoski listi javljajo zanimive podatke o naseljevanju Nemcev v Turčiji in napol šaljivo, napol resno pišejo o ponemčevanju Turške. — Sedaj se nahaja na Turškem 75.000 Nemcev; izmed njih pa jih je 5000 v okolici Carigrada. Nemška vlada rada vidi le-to naseljevanje, ki ne zmanjšuje nemškega prebivalstva zato, ker nemški izseljenci ne sprejemajo turške narodnosti, ampak le podpirajo nemški vpliv v turški državi. Pri turških trgovinskih in obrtniških podjetjih je že naloženo 125 milijonov nemškega kapitala in 500 milijonov otomanska vlada potroši za nakup vojaških potrebščin.

Mednarodni shod za reformo stanovanj se vrši sedaj v londonski Caxton-Hall ter se ga udeležujejo tudi zastopniki Združenih držav in večine evropskih vlad. Prvi je govoril angleški minister za javna dela John Burns, pozivajoč udeležence, naj pozabijo vse

spore in se posvete z vso vsemu resnemu praktičnemu delu, da dobi ljudstvo stanovanja, ki bodo boljša kot blaznice in ječe. Predvsem treba graditi hiše za posamezne rodovine in sicer v prvi vrsti za delavski stan. Vse se ne sme naprtiti državi na rame, treba je, da tudi zasebniki posežejo v delo. Za prihodnje leto je minister obljubil predložiti v zbornici zakonski načrt o stanovanjih.

Spomenik v nevarnosti. Spomenik kralja Matije v Kološvaru, izmed najlepših na Ogrskem, je bil v veliki nevarnosti, da razpade, kajti pokazale so se na njem velike razpoke. Hoteč jih zaliti s svincem, so prinesli pred spomenik kotel ter v njem topili svinec. Kar pa se je slišal grozen pok, kotel z raztopljenim svincem pa je odletel v zrak. V okolici so popokale vse šipe.

Iz življenja grofa Levo Tolstega. Navzlic svojim 79 letom patrijarh ruskih književnikov izgleda še prav dobro, toda starost je vzela njegovej postavi ono svežost in krepkost, katera je preje odsevala z njegovega obraza. Literarno delo je opustil, bavi se le z zapisovanjem tega, kar sliši med narodom in z idejami starega francoskega pisatelja Banocnorguesa. Najbolj ga zanimajo sedaj spomini, ktere piše njegova soproga in sicer iz dobe pred poroko in po poroki. Stari filozof čuti, da se približuje smrt s hitrimi koraki, toda pričakuje jo popolnoma mirno.

Važna najdba. V Egiptu so izkopali več starih manuskriptov, piščih o Kristusovem življenju, vendar je najstarejši rokopis šele iz devetega stoletja po Kristusovem rojstvu. — Jako važni pa so manuskripti za filologe radi primerjanja jezikov.

Osemnajst igralnic po vzoru montecarlške so ustanovili v Ostendu. Dnevni promet zanaša čez pet milijonov kron. Nekateri meščani so prosili državno pravdnštvo, naj te beznice zapre, a brez uspeha.

Vseučilišča na Francoskem. V zimskem semestru 1906/07 je bilo na vseučiliščih vpisanih 38.197 slušateljev, med njimi 2.559 žensk, 33.399 Fracozov in 2.230 tujcev, 1.364 Francozinj ter 1.195 inozemk. Po fakultetah se razdele sledeče: pravoslovna 15.551 (124 žensk), medicinska 8.297 (796 žensk), farmaceutika 2.290 (66 žensk), modroslovna in sicer književnost 5.710 (1.105 žensk) ter prirodoslovje, modroslovje itd. 6.349 (468 žensk). Pariško vseučilišče je imelo 15.789 dijakov, tedaj največ na svetu, lyonsko 2.783, toulonsko 2.675, bordoško 2.469, nansijsko 1.841, monepelješko 1.752, liljsko 1.560, renneško 1.848, marselsko 1.269, dižonsko 966, poatijsko 962, grenoblsko 896, caensko 814, besansonsko 325 in clermonsko 281.

O papežu Piju X. piše sloviti ameriški finančnik, pisatelj, po veroizpovedanju protestant, Lawson, ki je bil od sv. očeta sprejet v avdienci, sledeče: »Bil sem sprejet v avdienci pri sv. očetu in reči moram, da je bil ta predpoldan najzanimivejši na mojem potu. Na vsakogar napravi papež vtisk prirojene preprostosti. Sedaj pač razumem, zakaj so kardinali volili njega. V tej preprostosti se skriva velika moč in veličina značaja, ki je izreden. Dobil sem vtisk, da papeža od njegovega sklepa ne odvrne nobena pozemska moč. Če francoska vlada meni, da bo v sedanjem boju papež odnehal, se moti. Poznal sem že preje veliko moč cerkve na svetu in njen vpliv na Ameriko, a preprosta, belo oblečena oseba v Vatikanu z 250 milijoni vernikov za seboj mi ga je pojasnila.«

Prvi kitajski dijak je bil ta mesec promoviran na berlinskem vseučilišču.

Zverinska mati. Pred dvema letoma je pobegnila iz Sesvetov na Hrvaškem neka žena z dvema mladoletnima otrokoma k ciganom, da je v njih družbi mogla nemoteno živeti s svojim ljubimcem. Ta jo je nagovarjal, naj dovoli, da njenemu malemu sinčku iztaknejo oči, v kar je nečloveška mati dovolila. Njena hčerka je morala bratca-mučenika voditi za roko, ko sta beračila po vaseh. Pred tednom je ciganska četa prišla zopet v Sesvete in slučajno je srečal mož svojo pobeglo ženo z otrokoma. Vzradošen ju je objemal nesrečni oče, vabeč ju, naj gresta z njim, a otroka sta ga le gledala, ker ga nista poznala, ter končno odšla k materi.

Socialnodemokratska surovost. Preteklo nedeljo se je vršila v Rimu v čast Mariji procesija. Na poti pa je prišla naproti verni množici tolpa laških socialnodemokratskih barab, nosečih velikanski lovorov venec z rdečimi trakovi na grob nekega sodruga. Surova tolpa je začela psovati udeležence procesije, ki so glasno vzklikali »Evviva Maria!« Nastal je srdit prepir, ki se je razvil v pravi pravecati boj. Mnogo oseb je bilo težko ranjenih, 30 aretiranih. Nekemu škofu, ki se je slučajno pripeljal mimo bojišča, je priletela v glavo težka palica ter ga precej ranila. Šele vojaštvu se je posrečilo napraviti zopet red. Krasna socialnodemokratska svoboda! Res »grau ist alle Theorie«.

Velik požar je uničil vas Darmsheim pri Zöblingenu. Pogorelo je 68 poslopij, cerkev, šola in občinsko hišo so rešili. Brez strehe je 58 rodbin.

Francoska »Cavalleria rusticana«. V okolici Marselja sta se v neke malej vasi povodom dirke sporekla mladeniča Viviani in Loques, oba stara približno po 22 let. Ker nobeden ni hotel odnehati, sta sklenila, naj odloči samokres, če pa ta ne bi zadoščal, pa še rapirji. Dvojbo je je vršil takoj; Viviani je padel mrtev, Loques pa se bori s smrtjo. Žalostno poročilo iz najkulturnejše države.

Iz slovanskega sveta.

sl Češki delavec — odličen botanik. Češki list »Stráž«, ki izhaja v Třebíči na Moravskem, poroča, da je bil imenovan gospod Fi-

lip Kovář, delavec v tovarni za obuj v Žďáru, za uradnika olomuškega muzeja. To je gotovo poseben slučaj, da je bil baš tovarniški delavec poklican za uradnika v znanstveni zavod. Tega odlikovanja je gospod Kovář popolnoma vreden. Kot samouk se je pečal z nabiranjem in preiskovanjem rastlin in mahov. Po svoji neumorni delavnosti in mravljični pridnosti je Kovář postal učenjak, ki prekaša vsakega strokovnjaka. Njegove zbirke rastlin so ne le zanimive, ampak tudi dragocene. Njegovi izumi so znani tudi izven mej. Gospod Kovář si dopisuje z odličnimi vseučiliškimi profesorji.

sl Koliko denarja zapravijo Čehi na Dunaju. »Videňský Denník«, glasilo dunajskih Čehov, je objavil uvodni članek, ki je v njem izračunil, koliko denarja dajo dunajski Čehi skupiti svojim narodnim sovražnikom. Na Dunaju je najmanj pol milijona Čehov; ako vsaka češka oseba na Dunaju zapravi na leto najmanj 100 K, torej češko prebivalstvo na Dunaju zapravi 50 milijonov kron na leto. To je gotovo številka, ki mora vsakemu imponirati. In kdo dobi ta denar? Največji narodni sovražniki Čehov; razni Dreherji, Springri, Mautnerji, Müllerji, Gutmani itd. Zato list priporoča dunajskim Čehom geslo »Svoji k svojim«, da bi ta velika svota denarja začela prehajati počasi v češke žepe.

sl Slovaški »Narodni dom« v Clevelandu. Nedavno je bilo slovesno otvorjen slovaški »Narodni dom« v Clevelandu (v severni Ameriki). Za zidanje poslopja se je izdalo 150.000 kron.

Gospodarstvo.

g Letošnja trgateg v Kranjskem ne utegne tako izobno izpasti glede količine kot smo pričakovali, kajti veliko škode je napravila toča, primanjkovalo pa je tudi dežja. Grozdje sicer zori, a posledice suše se kažejo povsod. Če ne bode nagajal med trgatvijo trajen dež, bode kakovost kapljice izborna, čeprav je ne bode toliko, kot so vinogradniki upali.

g Podraženje kruha v Zagrebu. Pekovska zadruga je določila za kruh sledeče višje cene: črni kruh kg 34 v, beli 36 v, pecivo pet kosov 20 v, preporajalci 6 kosov. Staro pecivo se ne bode jemalo nazaj.

Telefonska in brzoljavna poročila.

PRI CESARJU.

Išl, 30. avg. Cesar je danes sprejel naučnega ministra Marcheta. Jutri sprejme Bienenrtha, v nedeljo pa zapriše novega tirolskega cesarskega namestnika.

HRVAŠKA SODNIJSKA OBRAVNAVA V GRADCU.

Gradec, 30. avg. Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem se je vršila danes obravnav, pri kateri je eden tožencev izjavil, da razume samo hrvatsko, srbsko in nič nemškega. Sodni tajnik Skumanović je z obtožbeno obravnavo v hrvaščini, ne da bi se bil poslužil tolmača. Nemci proti temu srčno protestirajo.

ISTRSKI DEŽELNI ODBOR PROSI.

Trst, 30. avg. Istrski deželni odbor je prosil vlado, naj skliče istrski dež. zbor, da bo mogoče nove volitve po novi volilni reformi izvršiti.

DEŽELNI ZBORI.

Praga, 30. avg. »Narodni Listy« poročajo, da so deželni zbori iz Češke, Moravske in Slezije sklicani na dan 17. septembra.

VELIKANSKI MOST SE JE PODRL.

Ota va, 30. avg. Novi Quebecski most, v dolgotni četrt milje, se je podrl, 50 oseb je mrtvih. Most se je zrušil, ko je vozil preko mosta delavski vlak.

EDISON OBOLEL.

Washington, 30. avg. Tomaž Edison iznajditelj, je obolel na težki nervozni bolezn.

MAROKO.

Pariz, 30. avg. Vse vlasti se strinjajo v tem, da Maroška mora plačati vso škodo, katero so zadnji čas imeli v Maroku tujci.

ABESINSKA MISIJA.

Hamburg, 30. avg. Sem je došlo abesinsko odposlanstvo, ki se jutri pelje v Berlin. Nato se poda na Dunaj.

PRVA PRIVATNA DOCENTKA V AVSTRIJI.

Dunaj, 30. avg. Naučni minister je dovolil, da sme nastopiti gdčna dr. phil. Eliza Richter kot privatna docentka na filozofični fakulteti dunajskega vseučilišča.

MASARYK V AMERIKI.

New York, 30. avg. Poslanec Masaryk je došel sem in namerava po Ameriki predavati.

NAPAD 2000 ARNAVTOV NA KUMANOVO.

Belgrad, 30. avgusta. Neka roparska banda, ki je vznemirjala javno varnost v požarevačkem okrožju, je bila sinoči po trdem boju v Kumanovem užugana. Voditelj bande, imenom Perić, in en ropar sta padla. Stirje roparji so bili ujeti. Dva orožnika sta bila v boju ranjena.

Belgrad, 30. avgusta. 2000 Arnavtov se je zbralo pred Kumanovim in prete z napadom na mesto. V Kumanovem so vse trgovine zaprte, v mestu je zmešnjava. Zveza s Kumanovim je pretrgana. Pričakuje se armada iz Skoplja. V Prizrenu so Arnavti ubili trškega prvaka. Arnavti so napadli tudi neko drugo osebo, 21 prvakov ujeli, druge prebivalce z železom pobili in selo zažgali.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

— priporoča svoje **izborno pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). —

Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).

— Pošiljate na dom sprejema restavracije „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.) —

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma stari oče, brat, stric in tast, gospod

Fran Bergant

meščan in zasebnik

po dolgi mučni bolezni, 30. t. m. ob 3. uri zjutraj previden z sv. zakramenti za umirajoče v starosti 69. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pozemski ostanki predragega rajnika se prepeljejo v soboto 31. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, sv. Jakoba trg 5 k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

V Ljubljani, 3. avgusta 1907.

Marija Bergant, soproga. Fran in Josip, sinova. — Leopoldina in Katarina, sinah. — Fran, Anica, Joško, Stanislava, vnuki in vnučkinje. 1934

Zahvala.

1923

Za neštete izraze odkritega sožalja ob nenadni smrti mojega predragega brata vsem najpriznanejša zahvala!

Ivan Kogovšek

prefekt v zavodu sv. Stanislava.

1776 4-3

Kopači

(v akord) se proti dobri plači sprejmejo pri zgradbi vodovoda v Radovljici.

Zelo dobro vpeljana

žganjekuharija

v bližini Ljubljane, z mnogo odjemalci se radi rodbinskih razmer tako ugodno prodajo. Denarja je potreba 12-20.000 fl. Ponudbe pod „Priložnost 224“ na upravo „Slovenca“. 1838

1915 6-2

Več spretnih

mizarskih pomočnikov

za stavbena dela se takoj sprejme v trajno delo.

„Prva kranjska mizarska zadruga“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti, da sem si nabavil **najnovejši** 1643 24-5

voz za prevažanje pohištva

ter se priporočam za selitve in razne druge vožnje po najnižjih cenah.

Konečno priporočam svojo zalogo premoga in drv ter beležim velespoštovanjem

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

HIŠA

z lepo trgovino, gostilno, gospodarskimi poslopiji, lepim zemljiščem, njive, gozdi, travniki in vrtovi se iz proste roke pod ugodnimi pogoji **takoj prodajo**.

Prodajo se tudi vsi pridelki ter živina: konji, prašiči, vozovi, ali pa tudi ne, kakor kupec želi.

Več se izve pod A. B. pri upravnistvu „Slovenca“. 1925 3-1

Enega ali dva učenca

sprejme večje kleparsko podjetje v Gradcu,

proti popolni oskrbi, kjer je več Kranjcev v službi. Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“ pod št. 1888. 1887 3-2

Mlad in spreten trgovec

z najboljšimi izpričevali prosi takoj službe v kaki špecerijški ali manu-fakturni prodajalni.

Govori slovenski in nemški. — Kje stanuje pove upravnistvo „Slovenca“. 1908 4-2

Pekarija

v novo zgrajeni hiši na Selu, občina Moste, blizu nove kemične tovarne se **takoj odda**.

Več se poizve pri E. Predovcu, Ambrožev trg št. 7. 1900

Vsem, ki se čutijo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrjuje nad 5000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franco in zastonj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. 1214 6-5

Lepa stanovanja

z 1, 2 ali 3 sobami s pripadki v novo zgrajenih hišah na Selu pri Ljubljani blizu električne postaje se **oddajo v najem** takoj ali za pozneje. 1899

Več se poizve pri E. Predovcu, Ambrožev trg.

Pošten, priden, ročen 19 9 1

mesarski pomočnik

kaferi se na razsekavanje dobro razume, kakor tudi pri teletih in prešičih vsega dela vajen

se sprejme s 1. oktobrom.

Kje, pove iz priljaznosti upravnistvo tega lista.

Rogaški „templjev vrec“

pospešuje tek do jedi, olajšuje prebavo ter uspešno razkrojuje snovi zavžitih jedil. 2015 a 1 1

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po naki ceni.

Spreten poslovodja se išče

za veliko gospodarsko podjetje. Zahteva se poznanje svetovnega trga, eksporta, nakupovalnih virov za kmetijske pridelke po južnih avstrijskih deželah in znanje slovenskega ali hrvaškega in nemškega jezika. Služba je stalna, plača po dogovoru. Ponudbe na uredništvo „Slovenca“ pod **Poslovodja 1878**. 1891 6-5

Vila

1621 12-12

nanovo sezidana se ceno proda pod zelo ugodnimi pogoji. Vpraša naj se **Streliške ul. 29, Ljubljana**.

Sprejmo se 1927 3-1

učenec

dobrih staršev v trgovino mešanega blaga.

MILKO JESI, Roč, Istria.

Enonadstropna hiša

z gostilno, živinskim hlevom in vrtom za zelenjavo na jako prometni cesti v Ljubljani se **takoj prodajo**.

Resni kupci blagovolijo oddati svoja vprašanja pod št. 19. I. S. poštno ležeče, glavna pošta v Ljubljani. 1928 1

IVAN KREGAR

pasar in izdelovatelj cerkvenega „... orodja in posode ...“

se priporoča velečast. cerkvenim predstojništvom v obilna naročila ter si usoja naznaniti, da se nahaja njegova

delavnica

odslej na

Elizabetni cesti

blizu samostana oo. Jezuitov in nasproti Jožefinuma. 555 3

Podružnice:

Praga z menjalnici: Oraben 25, Mala strana, Most ulica 17, Baden, Brno, Opatka Lipa, Opatka Kamelica, Moravski Šumberg, Mědlag, Noví Jičín, Plzeň, Svítava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogni Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 58 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariabillerstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 62, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 21.

Menjalnična delniška družba 45 150-114

MERCUR

Dunaj, I., Wollzeile 10.

Ako. kapital K 20.000.000. Reser. zaklad K 8.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državni papirjev, akcij, prioritet, zastavnice, srečk, devis, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebanih zastavnice in obligacij, srečk in kuponov.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2 : : :

obrestuje

vloge na knjižice in v tekočem računu od dne vloge do 4 1/2 0/0. dne vzdiga po

Rentni davek plača banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev snuječe se »Hotelske družbe z omenjeno zavozo Triglav« po kron 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000.